

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2020. gada 2. – 8. decembris

Nr. 46 (1656)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Metamorfozes pie Operas nama

Pie Latvijas Nacionālā operas un baleta teātra sadarbībā ar māksliniekiem Reinis un Krista Dzudzilo tapis mākslas objekts "Metamorfozes". No 16. novembra tas aplūkojams operas skvērā.

Arhitekts Ludvigs Bonštets 1860. gadā radīja projektu Rīgas Pilsētas teātra ēkai, kurā kopš 1919. gada mīt Latvijas Nacionālās operas un baleta trupa. Operas fasādes oriģinālās skulptūras tika atlietas cinkā 1863. un 1886. gadā un rotāja ēkas fasādi līdz 1996. gadam. Nolietojuma dēļ visas brīvēstāvošās figūras Latvijas Nacionālā operas ēkas rekonstrukcijas laikā (no 1991. līdz 1995. gadam) tika aizstātas ar betonā atlietām kopijām. Oriģinālo skulptūru detaļas glabāja tēlnieka Oļega Skarina ģimene, bet jaunu dzīvību objektā "Metamorfozes" tām devuši pazīstamie scenogrāfi un mākslinieki Reinis un Krista Dzudzilo.

Krista un Reinis Dzudzilo

Sadarbībā ar Latvijas Nacionālo operu un baletu plašai Latvijas sabiedrībai ir iespēja paaudzīties uz savu vēsturi, kā arī uz operas namu no īpaša skatupunkta. "Metamorfozes" augsto operas fasādes mitoloģisko tēlu sistēmu padara pieejamu un tuvu. Skats, ko redz skulptūru acis, ir skaists, un viņu grieķiskie stāvi arī tādi ir. Ja mēs nevaram katru garāmgājēju uzvest uz operas jumta, mēs varam cilvēku acu augstumā novietot šīs skulptūras, kuŗas pusotru gadsimtu ir vērušās uz garāmslidošo Rīgas

dzīvi. Daudziem šie tēli visdrīzāk ir palikuši neieraudzīti, tāpēc "Metamorfozes" ir arī aicinājums pavērst skatienu uz augšu, uz fasādi, uz Mūzu Bastionu. Skulptūru detaļas ir unikāli artefakti, kuŗi kā lauskas no zudušās Atlantīdas liecina par to, ka pagātne ar nākotni var satikties tagadnē," saka Krista un Reinis Dzudzilo.

Šī objekta izveidi financējusi Latvijas Republikas Kultūras ministrija, tādējādi sniedzot atbalstu vizuālās mākslas pārstāvjiem Covid-19 izraisītās krīzes seku pārvarēšanai.

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Pasūtīniet digitālo laikrakstu ŠEIT:

www.brivalatvija.lv/abone-interneta

vai maksājiet bankā SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
Konta nr.: LV80UNLA0050016243516
ar piezīmi "BL abon" un norādot vārdu,
uzvārdu, e-pastu un mājas adresi

Ik nedēļu izlasīsiet Jums svarīgu informāciju labā latviešu valodā.

Abonementa maksa:

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju

Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, LV-1011,
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv,
tālr.: +371 67326761 vai +371 29439423

Jaunākā informācija sociālajos tīklos:

www.facebook.com/brivalatvija
www.twitter.com/briva_latvija

Mājaslapa: www.brivalatvija.lv

Laika grāmatas jūsu Ziemassvētku dāvanām

2. lpp.

Latvija dienu ritējumā

3. un 4. lpp.

Jura Lorenca un Sallijas Benfeldes komentāri

5. lpp.

Liepāja sirdī un darbos. Andrejam Miglam – 80

6. lpp.

Numura intervijā satiksmes ministrs Tālis Linkaits

7. – 9. lpp.

Rolfs Ekmanis par dzejnieku Gunāru Freimani

10. lpp.

Aicinām gatavoties Latviešu Fonda 2021. gada projektu konkursam!

Tuvojas 2021. gada projektu konkurss, un Latviešu Fonds turpina savu darbu. Aicinām radošus cilvēkus visā pasaulē apsvērt iespēju pieteikties 2021. gada konkursam un bagātināt latviešu kultūru un izglītību!

Latviešu Fonda atbalsts tiek piešķirts konkursa kārtībā un dalās Lielo un Mazo projektu kategorijās. Lielo projektu balvas ir līdz \$10,000, bet Mazo projektu balvas – līdz \$2000. LF projektu pieteikumus (latviešu vai angļu valodā) pieņemsim no 2021. gada 1. janvāra līdz 1. februārim. Tuvāka informācija par konkursa noteikumiem, norises kārtību un elektronisko pieteikšanās anketu atrodama LF mājaslapā www.latviesufonds.com.

"Trīs no Pārdaugavas" hītus atskaņo mūzikas grupa "Ducele"

Gribam uzsvērt, ka katru gadu Latviešu Fonds priecājas par lielo pieteikumu dažādību; ideja pārvērsta reālītātē balsta mūsu misiju stiprināt latvietību. Mēs ar sirsnību apsveicam veiksmīgos projektus, un ar īpašām akcijām *crowdsourcing* cenšamies atrast līdzekļus vismaz dažiem projektiem, kam pietrūkst LF resursu.

Šī gada konkursa ietvaros LF palīdzēja financēt nākamos Latviešu Dziesmu svētkus Minesotā, Bostonas Baltiešu filmu festivālu, latviešu rokgrupas "Akacis" diskografijas izdošanu digitālā formātā, grupas "Trīs no Pārdaugavas" mūzikas jauniestudēju Latvijas ansambļa "Ducele" izpildījumā, foto un mutvārdu

Kadrs no filmas "Dvēseļu putenis"

vēstures izstādi par Otrā pasaules kara bēgļu gaitām un citus projektus. Priecājamies kopā par LF atbalstīto Lielā Kristapa balvas ieguvēju, filmu "Dvēseļu putenis"! Kaut globālā pandēmija vēl aizvien rada šķēršļus normālai dzīvei, visi 2020. gada konkursa uzvarētāji ir apliecinājuši, ka savus projektus varēs īstenot.

Aicinām 2021.gada projektu pieteicējus ieskatīties Latviešu Fonda mājaslapā, lai sagatavotos konkursam un iepazītos ar iepriekš veiktajiem LF projektiem, kā arī ar mūsu organizāciju un dalībniekiem. Mēs ceram arī ar jums tuvāk iepazīties!

Mārtiņš Hildebrants

Laika grāmatas izdevumi Jūsu Ziemassvētku dāvanām par draudzīgām cenām www.laikagramata.lv

Auziņa Szentivanyi.
Celmus laida mākoņos.

Par šo grāmatu atzinīgi izteikusies latviešu dzīvesziņas labākā pazinēja, mūsu bijusī Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga.
EUR 7,-

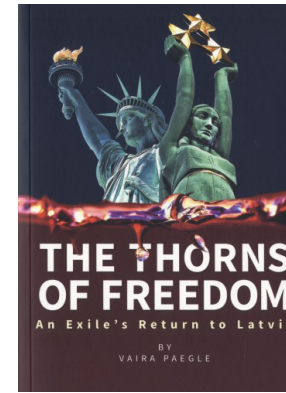
Sandra Bondarevska.
Pētersoni Irijā.

Kārļa Pētersona veikaliņā Dublinā joprojām tirgo pipes... Valsts prezidents Egils Levits viņu pieminēja savā uzrunā Valsts svētkos
EUR 10,-

LEONS BRIEDIS
MELNAIS AKMENS,
BALTĀS KĀJAS

svētku un gadumijas laika vakariem gaišā noskaņā.
EUR 7,-

THE THORNS
OF FREEDOM
An Exile's Return to Latvia
BY VAIRA PAEGLE

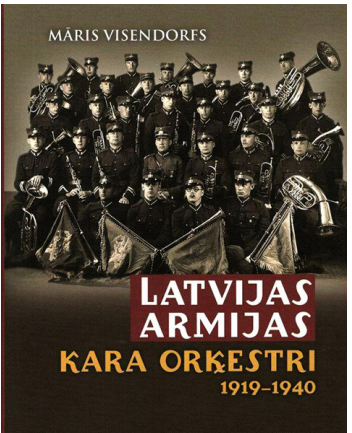
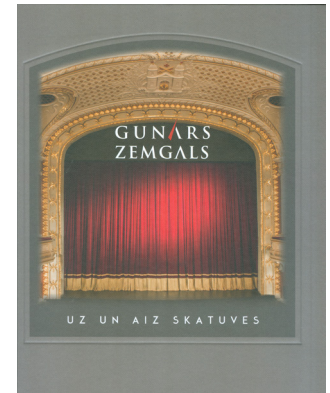

J. Zilgalvis.
Laiks ceļot. 3. daļa.

Bagātīgi ilustrēts un informējošs ceļvedis pa Latvijas sakoptākajām pilīm, muižām un dārzēm. Attēlu paraksti un kopsavilkums arī angļu un vācu valodā.
EUR 20,-

Gunārs Zemgals.
Uz un aiz skatuves.

Grezna grāmata par pazīstamā latviešu scenogrāfa Gunāra Zemgala mūža veikumu. Meistara rokkraksti un skices ļauj ielūkoties viņa radošajā laboratorijā.
EUR 15,-

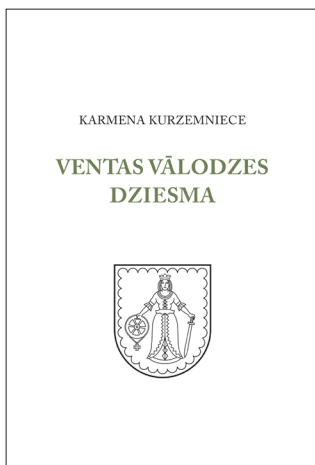

Māris Visendorfs.
Latvijas armijas kara orķestri.

Unikāls vēsturisks apskats ar daudz seniem foto par mūsu valsts bruņoto spēku orķestriem un mūziķiem.
EUR 20,-

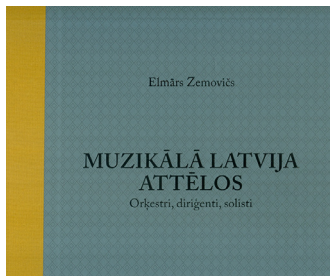
Nikos Kazantzakis.
Kristus pēdējais kārdinājums.

Romāns literatūras gardēžiem ar Pētera Bolšaiša priekšvārdu. Viņš arī tulkojās.
EUR 10,-

Karmena Kurzemiece.
Ventas vālodzes dziesmas

Trimdas gados un, dzīvojot Latvijā, tapušas dzejas. Īpaši iesakām dzejas draugiem, kam tuvi reliģiskie motīvi.
EUR 7,-

Elmārs Zemovičs.
Muzikālā Latvija attēlos.

Coffee-table book mūzikas draugiem. Vēsturiski foto ar informāciju par tiem laikiem, kad Vērmaņdārzā un Jūrmalas parkos – gluži kā Vinē – spēlēja orķestri.
EUR 10,-

Leons Briedis.
Melnais akmens, Baltās kājas.

Augstas raudzes dzeja – par dzīvi, likteni, Mūžību. Ziem-

Gundega Repše Dzintra Vilks.
Gobelēni un Esejas.

Neliela, bet grezna grāmata angļu un latviešu valodā. Lieliska dāvana latviešu un cittautu mākslas cienītājiem.
EUR 10,-

Vaira Paegle.
The Thorns of Freedom.

Izcilās politiķes, PBLA valdes priekšsēdes atmiņas par Latvijai nozīmīgo laiku pēc neatkarības atgūšanas.
EUR 7,-

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Skauti un gaidas ar savu priekšzīmi un darbu

dod nozīmīgu pienenumu mūsu valsts un sabiedrības vērtību stiprināšanā.

No Valsts prezidenta Egila Levita uzrunas Latvijas Skautu un gaidu centrālās organizācijas 30 gadu jubilejas pasākumā.

“Mūsu kopējais mērķis ir demokrātiska, ilgtspējīga un brīva Latvija, kas ir balstīta kopējās vērtībās. Šīs kopējās vērtības ir dažādas, bet skautu un gaidu kontekstā es gribētu uzsvert dažas no tām: rūpēties par citiem, ne tikai par sevi; būt godīgam pret sevi, sabiedrību un valsti. Skautu un gaidu solījumā ir teikts: “Palīdzēt tuvākajiem katrā brīdī.” Tas ir skautu un gaidu pienākums. Skauti un gaidas pašizliedzīgi strādā un katru dienu cenšas izdarīt kādu labo darbu, arī atsakoties no savām ērtībām un priekšiem. Labais darbs ir pirmajā vietā

Šie principi, kas šķiet tik vienkārši un pašsaprotami skautu un gaidu kontekstā, vienlaikus ir arī principi, uz kuriem balstās mūsu valsts, mūsu sabiedrība. Demokrātiska valsts var pastāvēt tikai tad, ja sabiedrībai tai uzticas. Tas nozīmē, ja mēs visi balstāmies šajās vērtībās, tad arī mūsu valsts būs labāka, tā labi funkcionēs un būs patīkamāka visiem.

Skauti un gaidas ar savu priekšzīmi un darbu dod nozīmīgu pienenumu mūsu valsts un sabiedrības vērtību stiprināšanā.

Jaunatnes darbinieki ir kā sabiedrības attīstības aģenti. Brīvprātīgais darbs mudina sadarboties, darīt, domāt, uzņemties atbildību. Latvijas tauta ir vairākkārt pierādījusi savu valstsgribu – 1990. gadā atjaunojot savas valsts neatkarību un 1918. gadā nodibinot savu valsti. Taču to mēs pierādām katru dienu mūsu ikdienas darbos. Tādēļ es gribētu uzsvert skautu un gaidu vērtību un ļoti svarīgo nozīmi mūsu valsts un sabiedrības kontekstā. (..)

Es esmu Latvijas Skautu un gaidu centrālās organizācijas goda prezidents un gribu teikt, ka brīvprātīgais darbs ar jaunatni, ko veic skautu un gaidu vadītāji, ir pienums, kas stiprina mūsu demokrātiju, mūsu nacionālo valsti, Eiropu un visu pasauli, jo skautu un gaidu organizācija ir pasaules mēroga organizācija. Es esmu pārliecināts, ja katrs Latvijas iedzīvotājs veltītu vismaz divas stundas brīvprātīgajam darbam, Latvija būtu ilgtspējīgāka un valstsgriba būtu spēcīgāka.

Visi kopā – jūs un visa pārējā sabiedrība – mēs veidojam Latviju labāku!”

24. novembrī

Valsts prezidents Egils Levits

Rīgas pilī tikās ar Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) rektoru Prof. Dr. habil. med. Aigaru Pētersonu un RSU Administrācijas un attīstības prorektoru Tomu Baumanī, lai pārrunātu nozares aktualitātes un augstākās izglītības reformas gaitu.

Diskutējot ar Valsts prezidentu par augstākās izglītības reformu un augstskolu pārvaldības modeli, A. Pētersons kopumā pozitīvi

vērtēja reformas izstrādi un puda prieku, ka tiek uzklauts nozares viedoklis. “Pašreizējais Augstskolu likums ir izstrādāts pirms 25 gadiem, un tas nedz pēc gara, nedz juridiski neatbilst šī brīža augstākajai izglītībai Latvijā,” sacīja RSU rektors.

Arī Valsts prezidents uzsvēra reformas nozīmi Latvijas augstākās izglītības attīstībā un atzinīgi novērtēja līdz šim paveikto, taču vienlaikus vērsa uzmanību, ka rūpīgi jāpārdomā reformā paredzēto augstskolu padomju sastāvs, jo tas būs atbildīgs par augstskolas stratēģisko un finanču vadību.

* Atklājot **Medijpratības dienu jauniešiem**, Valsts prezidents Egils Levits uzsvēra, ka laikā, kad sociālie mediji, tīmeklis vai, piemēram, aplikācijas *WhatsApp* grupas kļuvušas par galveno informācijas avotu, ir ļoti svarīgi spēt atšķirt faktus no izdomājumiem un kritiski izvērtēt informāciju.

Pēc valsts pirmās personas paustā, lai varētu kopīgi un interesanti diskutēt par jebkuŗu dzīves aspektu, ir jāzina fakti – jānoskatās filma, jāizlasa grāmata vai jāaprunājas ar gudru cilvēku. Levits atzīmēja, ka tas īpaši uzsverams šodien, kad visā pasaulē valda *Covid-19* krīze un katram ir jārikojas, lai pasargātu no jaunā koronavīrusa sevi, savus tuvakos un sabiedrību kopumā.

Starptautiska konference par sankciju tematiku

26. novembrī Ārlietu ministrijas valsts sekretārs Andris Pelšs (*attēlā*) ar uzrunu atklāja Finanču izlūkošanas dienesta (FID) rīkoto starptautisko konferenci “Kā uzlabot sankciju piemērošanas efektivitāti?”. Konference notika attālināti un tajā piedalījās arī pārstāvji no Eiropas Komisijas un Amerikas Savienotajām Valstīm.

Valsts sekretārs uzrunā konferencē dalībniekiem acentēja nozīmīgos Latvijas sasniegumus sankciju piemērošanas efektivitātes veicināšanā, kas iegūti veiktīgas starpsektoru sadarbības rezultātā.

Veselības ministrija izstrādājusi *Covid-19* vakcinācijas plānu

un 1. decembrī to prezentēja valdībai. Patlaban netiek atklāts, kas tieši plānā ietilpst, bet, vadoties pēc Ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa (JV) pagājušās nedē-

ļas sarunas ar Pasaules Veselības organizācijas (PVO) Eiropas Reģionālā biroja ekspertiem, plānam vajadzētu ietvert visus posmus no vakcīnas iegādes un transportēšanas līdz vakcinācijai un tālākai monitorēšanai. Iepriekš veselības ministre Ilze Viņķele (AP) intervijā aģentūrai LETA pavēstīja, ka šī būs “bezprecedenta apmēra, lieluma un arī ātruma vakcinēšanas reize”. Tāpat politiķe minēja, ka, piemēram, medicīnu gadījumā iespējams varētu tikt izmantots gripas vakcinācijas algoritms, medicīnas darbiniekus vakcinējot darbavietās.

“Mums ir pieredze par valsts apmaksāto vakcinācijas programmu īstenošanu caur ģimenes ārstiem, kas ir pietiekami laba,” iepriekš puda ministre. Viņa tostarp uzsvēra, ka vakcinēšana būs brīvprātīga, līdz ar to “skaidrojoša, iedrošinoša un informatīva kampaņa arī ir daļa no sekmiņas vakcinācijas programmas īstenošanas”.

Ministru prezidents 16. novembrī ar rezolūciju uzdeva Veselības ministrijai izstrādāt vakcīnas pieejamības plānu pret vīrusa *SARS-CoV-2* izraisīto slimību *Covid-19*, iesniedzot to valdībā divu nedēļu laikā.

VM Sabiedrības veselības departamenta direktore Santa Liņiņa iepriekš žurnālistiem atklāja, ka pirmās vakcīnas pret vīrusu Latvijā varētu nonākt nākamā gada pirmajā ceturksnī. Vadoties pēc VM pārstāves paustā, primāri šīs vakcīnas tiks piedāvātas ārstniecības iestāžu darbiniekiem, sociālās aprūpes iestādēs dzīvojošajiem, kā arī senioriem, hronisko slimību slimniekiem un operatīvo dienestu darbiniekiem

Atklāta jauna infrastruktūra

25. novembrī, klātesot Aizsardzības ministrijas, Nacionālo bruņoto spēku un ASV vēstniecības Latvijā vadībai, tika svinīgi atklāta Speciālo operāciju pavēlniecības jaunā infrastruktūra.

Jaunā infrastruktūra izbūvēta par Latvijas un ASV finansējumu Eiropas Atturēšanas iniciatīvas (*European Deterrence Initiative, EDI*) projektu ietvaros. Nacionālo bruņoto spēku bazē tika atklātas četras jaunbūves, tostarp mūsdienu militārajām un vides prasībām atbilstoša autotransporta teritorija, helikopteru nosēšanās laukums, transportlīdzekļu apkopes ēka un municijas izvietojuma laukums.

Koalīcija vienojas pārtraukt Stūra mājas izsoli

Valdību veidojošās partijas vienojušās pārtraukt Stūra mājas izsoli, domājot par citiem šīs ēkas apsaimniekošanas veidiem, pēc

koalīcijas sēdes stāstīja Ministru prezidenta padomnieks demografijas jautājumos Imants Parādnieks (NA): “Panācām vienošanos arī par Stūra māju, kur izsole, kas bija iecerēta ar dažādiem nosacījumiem, nav noslēgusies ar rezultātu.

Izsole jāpārtrauc un jāmeklē cits veids, kā tikt galā ar šo kultūrvēsturisko mantojumu,” sacīja Parādnieks. Nacionālā apvienība *Visu Latvijai! Tēvzemei un brīvībai/LNNK* (NA) ir vērsusies Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldē (NKMP) ar priekšlikumu apturēt Stūra mājas izsoli un visai ēkai piešķirt īpašu, vēsturiska notikuma vietas statusu.

Saeimas vairākums noraidīja opozīcijas priekšlikumus

par papildu desmitiem miljonu novirzīšanu augstākajai izglītībai un zinātnei.

Daļu no līdzekļiem tika rosināts pārdalīt no AS *Latvenergo* dividendēm.

Deputāts Vjačeslavs Dombrovskis norādīja, ka neesam pat tuvu starptautiskai konkurētspējai augstākās izglītības jomā un ka izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) piešķirtais neliels finansējums augstskolu akadēmiskajam personālam arī nerisina šo situāciju. Latvijas cilvēki ar akadēmisku doktora gradu Eiropā var pretendēt uz 2000 eiro pēc nodokļu nomaksas. Savukārt Latvijā šī summa līdz šim bija ap 900 un 1000 eiro un arī pašreizējais palielinājums pēc būtības nerisina šo problēmu. Pie šādas atalgojuma atšķirības ir skaidrs, ka ārvalstīs doktora gradu ieguvušie iedzīvotāji lielākoties neatgriezīsies Latvijā.

Latvija sniedz atbalstu miera un drošības stiprināšanā Afganistānā

24. novembrī Ženēvā, Šveicē, un tiešsaistes režīmā notika Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO), Afganistānas Islāma Republikas valdības un Somijas Republikas valdības kopīgi organizētā “Afganistānas konference 2020” (*2020 Afghanistan Conference*). Konferencē ar videouzrunu uzstājās arī Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. Ministrs uzsvēra, ka galvenais mērķis ir miera atjaunošana un situācijas stabilizācija Afganistānā.

Protestē pret noteiktajiem vīrusa ierobežošanas pasākumiem

25. novembrī aptuveni 100 cilvēki bija sapulcējušies pie Ministru kabineta ēkas, lai protestētu pret valdības noteiktajiem *Covid-19* ierobežošanas pasākumiem.

Rīgas dome informēja, ka skvērā pie valdības ēkas sapulci bija

pieteikusi biedrība “Stabilitātei – Jā!”. Tās mērķis bija paust atbalstu uzņēmējiem un strādājošiem ārkārtas situācijas ieviešanas laikā. Pasākuma rīkotāji prognozēja, ka pasākumā piedalīsies 40 cilvēki. Otrs pasākums, ko bija pieteikusi kāda fiziska persona, bija vēltīts manikīra salonu aizstāvēšanai un tajā bija plānojuši piedalīties aptuveni 30 cilvēki. Viens no galvenajiem saukļiem, kas bija redzams gan uz pasākumu atnestajos plakātos, gan tika izkliegti bija: “Mēs gribam strādāt!”

Protestētāji pieprasīja ļaut viņiem dzīvot, nevis eksistēt, prasīja veselības ministres Ilzes Viņķeles (AP) atkāpšanos, demonstrēja viesnīcu, ēdināšanas un tūrisma nozaru kapa pieminekli, kā arī izkliedza citus saukļus. Savukārt pie valdības ēkas bija nolikts rozā zārks ar tajā ievietotu manekenu.

Nacionālās apvienības kongresā

Neapmierinātība ar partneriem valdošajā koalīcijā un *Covid-19* izplatības izraisītās krīzes risināšanā līdz ar pragmatiski vērtētām nākotnes iespējām, domājot jau par nākamās Saeimas vēlēšanām, 28. novembrī, izskanēja Nacionālās apvienības kongresā, kas bija pirmais pilnībā attālināti rīkotais partijas kongress Latvijā

Partijas vadībā atkārtoti tika ievēlēts Raivis Dzintars, kurš bija vienīgais kandidāts uz šo amatu (*attēlā*)

Starptautiskā izglītības akcija “Pasaules lielākā mācību stunda 2020”

Piedaloties izglītības iestādēm no Brocēniem, Cēsim, Daugavpils, Jūrmalas, Kuldīgas, Ludzas, Nīkrāces, Priekules, Riebiņiem, Rīgas, Siguldas, Skujenes, Trikātas, Tukuma, Vecumniekiem un Viļāniem, novembrī Latvijā noslēgusies starptautiskā izglītības akcija – Pasaules lielākā mācību stunda. Visu oktobri un novembri Latvijas skolās notika mācību stundas, aicinot bērnus un jauniešus dalīties savās pārdomās un sajūtās pandēmijas laikā. Globālās izglītības dienā skolotājiem, pedagogiem studentiem un citiem interesentiem bija iespējams dalīties ar savas skolas rezultātiem un uzzināt par stundas norisi citviet.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Pasaules lielākajā mācību stundā bērni zīmēja portālus, atklājot, kas jāievēro, lai izietu tam cauri. Ņemot vērā šī brīža aktuālo situāciju, tika minēta gan masku nēsāšana, roku mazgāšana, 2 metru distance, telpu vēdināšana, nestāigāšana pa veikaliem, gan nepieciešamība sadarboties, vides nepiesārņošana un laba izglītība.

Akcija visa pasaulē notika jau sesto gadu, kopš 2015. gadā pieņemti ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi. Tās uzdevums ir iepazīstināt ikvienu ar ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem un iesaistīt sabiedrību to sasniegšanā.

Ziņas isumā

* Drīzumā ražošanā plānots laist Latvijā radītus ātros siekalu **Covid-19 testus**, kuru validācijas procesu Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas Zinātniskajā institūtā (PSKUS) iecerēts noslēgt līdz šā gada beigām, vēstija TV3 raidījums "900 sekundes".

* Šī gada novembrī ir uzsākta būvniecība vienam no nozīmīgākajiem posmiem **Rail Baltica** projektā – Rīgas Centrālajam mezglam. Līdz ar to Latvijā ir sākts būvēt ātrgaitas dzelzceļš. (*Vairāk lasiet 7. un 9. lpp.*)

* **Izglītības un zinātnes ministrija (IZM)** pašlaik rēķinās, ka gadījumā, ja saslimstība ar Covid-19 mazināsies, pēc ziemas brīvlaika 1. – 6. klases skolēni mācīsies klātienē un skolās atgriezīsies 9. un 12. klašu skolēni, lai varētu sagatavoties eksāmeņiem.

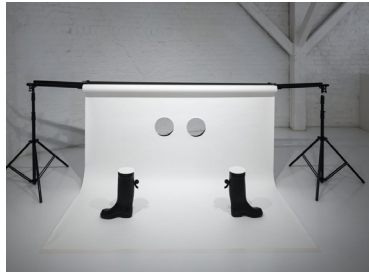
* Turpmāk skolā varēs strādāt arī **kolledžu un augstskolu akadēmiskais personāls** bez papildu pedagogiskās izglītības, kā arī tie studenti, kas iegūst skolotāja kvalifikāciju jaunajā darba vidē balstītu studiju programmā. To paredz Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) izstrādātie un valdības apstiprinātie grozījumi noteikumos par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju.

* Latvijas Sporta federāciju padomes (LSFP) **sporta stipendijas** saņems 51 studējošais sportists, aģentūru LETA informēja LSFP. Stipendiju komisija saņēmusi 72 studējošo sportistu pieteikumus, no kuriem stipendija piešķirta 51 pretendētājam. Visvairāk stipendiju ieguvēju studē Rīgas Tehniskajā universitātē (RTU) – 19, Latvijas Sporta pedagogijas akadēmijā (LSPA) – 12, bet pārējie studē citās izglītības iestādēs: seši – Latvijas Universitātē (LU), trīs – Latvijas Lauksaimniecības universitātē (LLU), pa diviem – Banku augstskolā (BA), Rīgas Stradiņa Universitātē (RSU), Biznesa vadības kolledžā (BVA) un Daugavpils Universitātē (DU), bet viens – Vidzemes Augstskolā (ViA).

* 25. novembrī Valsts prezidents Egils Levits izskatīja 14 notiesāto personu **apzēlošanas lūgumus**. Neviens apzēlošanas lūgums netika atbalstīts.

Noslēgusies

Rīgas Fotografijas biennāle
Novembrī noslēdzies starptautiskais laikmetīgās mākslas notikums – Rīgas Fotografijas biennāle 2020. Kā paziņojumā medijiem norādīja biennāles rīkotāji, šogad biennāles norises laiku spēcīgi ietekmēja pandēmijas izraisītie apstākļi, taču ciešā sadarbībā ar partneriem izdevās saglabāt visu plašo norišu spektru.

Rīgas Fotografiju biennāle

Biennālē šogad piedalījās vairāk nekā 60 dalībnieku no 13 valstīm, reflektējot par fotografijas jēdzienu mūsdienās, kā arī digitālā laikmeta mantojumu un tā ietekmi uz mūsu uztveri, domāšanu un attēlu kultūru kopumā.

Izdota grāmata par "Sajūtu restaurācija"

Aleksandra Čaka memoriālais dzīvoklis-mūzejs izdevis grāmatu "Sajūtu restaurācija", kas dod iespēju ielūkoties dzejnieka Aleksandra Čaka un viņa ģimenes piemiņas lietu kolekcijā, informēja Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienībā.

Grāmata "Sajūtu restaurācija"

Grāmata sniedz liecību par dzejnieka ģimeni, sadzīvi Rīgā 20. gadsimta pirmajā pusē, apģērbu modi cauri laikiem. Tajā vairākās krāsainās fotogrāfijas apskatāmi priekšmeti un sadzīves lietas, kas savulaik kalpojuši Aleksandram Čakam, viņa mammai un tētim, kā arī sievai Annai Ērikai Elizabetei Bērziņai.

Austras Pumpures audzēkņi, draugi un domubiedri

Austrasbērni, kas darbojas Austras biedrībā un Liepājas radošajā telpā "Austras istaba", šogad aktīvi pievērsušies leģendārās dziesminieces kultūrvēsturiskā mantojuma apkopošanai un publiskošanai

Novembra beigās, atzīmējot Austras Pumpures 92. dzimšanas dienu, izdots mūzikas albums

"Austra Pumpure. Imanta Kalniņa IV koncertprogramma", publicējot vēsturisku 1992. gada koncertierakstu

Jēkabpīlī atdzimst Dievmātes Patvēruma baznīca

"Mums viss ir iezīmots, aktīva darbība nenotiek, bet brauciet – redzēsiet, kā ir," vēlmei apmeklēt Pokrova jeb Dievmātes Patvēruma baznīcu Jēkabpīlī atsaucas Irina Gubere, enerģiskā draudzes vadītāja, par kuŗu dzirdēti tikai labi vārdi – perfektā projektu dokumentācija ir novērtēta gan Nacionālajā kultūras mantojuma pārvaldē, gan Valsts kontroles vizītē.

Restaurējamās baznīcas iekšskats

Celta 1783. gadā, sakrālo funkciju zaudējusi 1950. gadā, kad tur ierīkota mēbeļu noliktava un vēlāk – novadpētniecības muzeja struktūrdaļa. Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis kopš 1998. gada. viena no retajām uniātu (grieķu katoļu) bazilikām, kas saglabājusies līdz mūsdienām.

Atrod literātes Zentas Mauriņas ģimenes locekļu kapavietas

Pēc vairākus mēnešus ilgiem meklējumiem Grobiņas novada kapsētu pārvaldei izdevies atrast latviešu literātes un domātājas Zentas Mauriņas tēva, divu māsu un brāļa kapavietas, kas vairākus gadu desmitus tika uzskatītas par zudušām. Tagad veikta to piemiņas plāksņu atjaunošana. Grobiņas novada kapsētu pārvaldes vadība ir apņēmības pilna pēc pandēmijas beigām apzināt arī ārvalstīs apbedīto Mauriņas ģimenes locekļu kapavietas. Pagājušajā gadā rakstniece Sandra Vensko sākusī vākt materiālus savai grāmatai par Zentu Mauri-

VĒSTNICĪBU ZIŅAS

KANADA. Latvijas vēstnieks Kārlis Eichenbaums apmeklēja latviešu mākslinieka Žaņa Valdheima izstādi *The Exhaustive Thought* Toronto universitātes Mākslas muzejā, kā arī tikās ar izstādes kurātoru Kseniju Benivolsku (. Žanis Valdheims dzīvoja un strādāja Montrealā, kur nokļuva dodoties bēgļu gaitās pēc Otrā pasaules kara.

• 19. novembrī Kanadas Igauniju centrālā padome (*The Estonian Central Council in Canada*) izdeva preses paziņojumu, ka tā apbalvo Latvijas Republikas ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Kanādā H. E. Kārlis Eichenbaumu ar Padomes nopelnu ordeni par ārkārtējo ieguldījumu Latvijas attiecību veidošanā ar Kanādas igauņu kopienu un par Baltijas interešu aizstāvību Kanādā.

• Latvijas vēstniecība Kanādā no 16. līdz 20. novembrim Kanadas Bruņoto spēku bazē Petavavā (*CFB Petawawa*), Ontārio iepazīstināja ar izstādi "Latvijas traģēdija. 1941". Ar izstādi iepazīs Kanadas Armijas kaŗavīri, kas gatavojas dienestam NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas Kanadas kontingenta sastāvā Latvijā (astotā rotācija), kā arī citi bazē dienšie kaŗavīri. Izstāde ir Latvijas Okupācijas muzeja un Mūzeja "Ebrēji Latvijā" kopīgi veidotās izstādes versija angļu un franču valodā, ko vēstniecība, sadarbībā ar nacionālo Kanadas Kaŗa muzeju apskatei piedāvāja 2020. gada martā galvaspilsētā Otavā.

ZVIEDRIJA. 23. novembrī Latvijas vēstnieks Zviedrijā **Margērs Krams** atālināti tikās ar Latvijas goda konsuliem Zviedrijā. Tikšanās laikā tika pārrunātas darbības prioritātes un aktualitātes tādās jomās kā ekonomika, drošība, satiksme un sadarbība ar diasporu. Tika pārrunātas goda konsulu pieredzes Covid-19 pandēmijas apstākļos. • 24. novembrī Stokholmā Latvijas vēstnieks Zviedrijā Margērs Krams un Kosovas vēstniece Zviedrijā Škendije Geci Šerifi (*Shkendije Geci Sherifi*) parakstīja Latvijas Republikas un Kosovas Republikas līgumu par nodokļu dubultās uzlikšanas attiecībā uz ienākuma nodokļiem un ļaunprātīgas izvairšanās no nodokļu maksāšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu un tā Protokolu. Parakstīšanas ceremonija notika Latvijas vēstniecība Zviedrijā Stokholmā.

ņu un Grobiņas novada kapsētu pārvaldes vadībai palūgusi atrast rakstnieces ģimenes locekļu kapavietas. Pēti ieraksti baznīcu un kapsētu grāmatās, klātienē apsekotas kapsētas, līdz beidzot Grobiņas novada Ilģu kapos izdevies atrast Zentas Mauriņas bērniībā mirušo brāļa un māsas kapu, un Liepājas vecākajā kapsētā – tēva un vēl vienas māsas kapavietu.

Jaunā mūzikālā apvienība "Kalnejas"

laiž klajā minialbumu jeb EP "Lejas I", kuŗā iekļautas četras kompozīcijas. "Albums vēsta par

pašapziņas celšanos un nedrošības pārvarēšanu," komentē trio "Kalnejas"

Apvienība "Kalnejas" izpilda alternatīvo tautas mūziku un ir 2017. gada nogalē radusies mūzikālā apvienība, kuŗas sastāvā ir vokāliste Marija Valmiera, kontrabasists Toms Valmiers un vijolniece Spāre Vītola. Kā atzīst paši mākslinieki, apvienība radās brīvā laikā, ļaujoties mūzikas improvizācijai. Jautoties Marija Valmieri ir atpazīstami kā mūzikālās apvienības *The Coco'nuts* sastāva dalībnieki, savukārt Spāre Vītola muzicē grupā "alejas".

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502
marketing@leta.lv
+371 – 672 225 09
www.leta.lv

JURIS
LORENCIS

Lai gan patlaban cilvēku prātus visā pasaulē pārņēmusi Covid-19 pandēmija, dažviet virmo visstākās politiskās kaislības – Amerikā, Ukrainā, Gruzijā. Izņēmums nav arī Polija. 22. oktobrī šis valsts Konstitucionālā tiesa lēma, ka grūtniecības pārtraukšana (aborts) ir nelikumīga pat tajā gadījumā, ja medicīniskā izmeklēšana uzrāda neatgriezeniskus, ar dzīvību nesavienojamus augļa defektus. Pamatojums – Polijas pamatlikums jeb konstitūcija aizstāv tiesības uz dzīvību, kas esot absolūta un neaizskarama. Pēc šī lēmuma visā valstī izcēlās nekārtības un protesti. Lielākajā no tiem, kas 30. oktobrī notika valsts galvaspilsētā Varšavā, piedalījās ap 100 000 cilvēku, pārsvarā gados jaunas sievietes. Tā bija lielākā demonstrācija Polijā kopš “Solidaritātes” laikiem, kad tauta protestēja pret komunistu režīmu. Protestētāju argumenti – aborti tik un tā tiks veikti tuvākajās kaimiņvalstīs Vācijā, Čehijā, Slovākijā vai Lietuvā. Vēl sliktāk – slepus, nelegālās klīnikās vai pat mājas apstākļos, tā apdraudot sievietes dzīvību. Ka ne jau politiķi un katoļu priesteri ir tie, kuri sievieti vietā drīkst izlemt tik delikātā jautājumā kā grūtniecības pārtraukšana. Arī Eiropas parlaments 26. novembrī pieņemtā rezolūcijā (455 balsis par, 145 pret, 71 atturas) nosodīja Polijas Konstitucionālās tiesas lēmumu, raksturojot to kā “sieviešu veselību un dzīvību apdraudošu”, kā

piemēru “tiesu varas politiskai pārņemšanai un tiesiskuma sistēmiskam sabrukumam Polijā”.

Pakļaujoties negaidītajam spiedienam, Polijas valdība nolēma uz laiku atlikt strīdīgo abortu aizliegumu. Savukārt medijos un politikas ekspertu vidū sākās diskusija par to, ka poļu sabiedrība esot sašķēlusies konservatīvajās un liberālajās nometnēs. Ka demonstrācijas nozīmējot ne tikai protestu pret patlaban valdošo partiju “Likums un taisnīgums”, bet arī pret Polijas katoļu baznīcu. Un patiesi, uz dažu baznīcu sienām Varšavā, Poznaņā un citās pilsētās aktivisti bija uzķēpājuši politiskus saukļus, pat ielauzušies baznīcās dievkalpojumu laikā. Savukārt Krakovā demonstranti skandēja pret bijušo Romas pāvestu Jāni Pāvilu II vērstus saukļus. Neiedomājams notikums vēl nesenā pagātnē! Kas notiek ar Polijas jaunatni un tās katoļu baznīcu? Daži eksperti jau runā par “katoliskās Polijas norietu”. Tas, iespējams, ir pārspilējums, tomēr nevar noliegt, ka Polija mainās. Tā kļūst mazāk reliģioza, katoļu baznīcas teju vai neapstrīdamā autoritāte ir sašķobījusies. To apliecina arī kāds pirms diviem gadiem publicēts socioloģisks pētījums, ko veicis ASV galvaspilsētā Vašingtonā bāzētais socioloģisko pētījumu centrs “Pew Research Center”. Rezultāti, kas pieejami centra mājas lapā www.pewforum.org, ir visai pārsteidzoši. Uz jautājumu – “vai re-

liģija ir svarīga jūsu dzīvē”, apstiprinoši atbild 43 % amerikāņu vecuma grupā no 18 līdz 39 gadiem, bet vecuma grupā virs 40 – jau 60 %. Attiecīgie skaitļi Kanādā – 22 % un 30 %, bet vidēji Eiropā – 19 % un 26 %. Par to nebūtu jābrīnās, ASV izsenis bijusi viena no reliģiozākajām kristīgās pasaules zemēm. Bet visai nepārasti ir Polijas dati. Ja paaudzei “virs 40” reliģija šķiet svarīga 40 %, tad jaunākiem par 40 – vairs tikai 16 %. Arī citi pētījuma rezultāti liecina, ka tieši Polijā patlaban vērojama visstraujākā sekularizācija Eiropā, aiziešana no Baznīcas.

Jautājums – kāpēc? Pirmajā brīdī varētu likties, ka tas saistīts ar skandāliem, kas pēdējos gados satricinājuši Romas baznīcu. Taisnība, bet tikai pa daļai. Lai cik tas būtu pārsteidzoši, viens no sekularizācijas iemesliem ir Polijas atgūta brīvība. Laikā pēc Otrā pasaules kara katoļu baznīca Polijā simbolizēja pretestību komunistiskajam režīmam, neatkarību no Maskavas. Poļu izcelsmes pāvests Jānis Pāvils II kļuva par garīgo līderi ne tikai savā dzimtenē, bet visā Austrumeiropā, par savdabīgu jaunatnes elku. Tas sāka mainīties 1989. gadā līdz pirmajām brīvājam vēlēšanām Polijā, kustības “Solidaritāte” uzvaru un komunistu varas sabrukumu. Katoļu baznīca vienā mirklī pazaudēja savu opozīcijas orelu. Vēl vairāk – tā sāka neapdomīgi flirtēt ar jauno varu. Arī tagad baznīca pavisam atklāti atbalsta

valdošo partiju “Likums un taisnīgums”, kas rosinājusi abortu aizliegumu. Šajā laikā izaugusi jauna paaudze, kuŗu baznīca īsti nav mācējusi uzrunāt. Brīvā valstī, kur valda uzskatu plurālisms, baznīca kļuvusi par vienu no daudzajām modernās sabiedrības institūcijām. Turklāt sabiedrība kļūst aizvien fragmentētāka, sadrumstalotāka, un tas skar arī reliģiju. Vieniem liekas, ka baznīcai vajadzētu būt atvērtāki un liberālāki, iet “pie tautas”. Citiem tas šķiet nepieņemami, tāpēc vērojams paradokss – kādas baznīcas mēģinājumi it kā “modernizēties” cilvēkiem liek meklēt citu konfesiju. Un mēs redzam, ka visā pasaulē panākumus gūst harizmātiskās Vasarsvētku draudzes, kas praktizē “runāšanu mēlēs” un sola dziedāšanu no slimībām. Vai arī ortodoksālā jeb pareizticīgā baznīca, kas lepojas ar to, ka nav mainījusies teju divus tūkstošus gadu.

Kāda ir situācija Latvijā? Salīdzinot ar Eiropu un vēl jo vairāk ar pārējo pasauli, Latvija nav īpaši reliģioza zeme. Jau pieminētais “Pew Research Center” pētījums liecina, ka Latvijā reliģija “ir svarīga” tikai 10 %, vismaz reizi mēnesī baznīcu apmeklē 16 % iedzīvotāju. Identiski dati ir Vācijā, Zviedrijā, Lielbritānijā un Šveicē. Eiropas “rekordisti” savā vienaldzībā pret baznīcu ir igauņi – tikai 6 % no viņiem uzskata, ka “reliģija ir svarīga”. Tomēr vietā būtu jautājums – ko mēs šo-

dien uzskatām par reliģiju? No visiem Latvijas iedzīvotājiem Dievam tic 71 %, bet “netic pavisam” – 15 %. Tāpat 74 % tic likteņim, 66 % – “ļāunai acij”, bet 39 % – reinkarnācijai jeb dvēseļu pārceļošanai, kas ir augstākais rādītājs Eiropā. Iespējams, baznīcu un draudzi daudziem aizstāj “garīgums”, sava personīgā izpratne par Dievu. Ne viens vien modernais latvietis svētdienā noklausās sprediķi luterāņu baznīcā, nedēļas vidū iegriežas pareizticīgo dievnāmā un noliek sveci ikonas priekšā, bet vakaros meditē austrumnieciskās garīgās mūzikas pavādībā un ieskatās rītdienas horoskopā. Tikai 11 % Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka reliģiskā piederība vienai vai otrai konfesijai ir saistīta ar viņu nacionālo identitāti. Tas ir viszemākais rādītājs Eiropā. Armēnijā šādu cilvēku ir 82 %, Gruzijā – 81 %, Grieķijā – 76 %. Man ir savs skaidrojums šai parādībai – latviešiem, atšķirībā, piemēram, no ebrejiem vai armēņiem, nacionālās identitātes pamats ir nevis ticība, bet valoda. Padomju laikos latviešus visvairāk uztrauca ne jau bēdīgā saimnieciskā situācija vai viltotās vēlēšanas, bet gan valodas diskriminācija. Tieši valoda ir tā, kas saturēja kopā tautu vācu baronu, krievu caru un komunistu okupācijas laikos. Turklāt valda uzskats, ka latviskās identitātes un mūsu pasaules uzskata pamatā ir dainas. Tā kā gluži bez garīguma tomēr neesam.

Par lielāko krīzi Latvijā kopš neatkarības atjaunošanas

SALLIJA
BENFELDE

Svētdienas, 29. novembra vakarā Latvijas Ministru prezidents Krišjānis Kariņš tiešraidē uzrunāja iedzīvotājus gan Latvijas Televīzijā, gan citos plašsaziņas līdzekļos.

“Draugi, nav labi! Jau astoņas nedēļas no vietas redzam, ka saslimstība ar Covid-19 aug, diemžēl aug arī mirstība. Ja jebkuŗa saslimšana var būt smaga, tad jebkuŗa nāve ir kādas gimenes traģēdija. Šodien Jūs uzrunāju, lai mēs varētu kopīgiem spēkiem, valdība ar sabiedrību, darīt visu, lai pārvarētu šo krīzi, lai samazinātu Covid-19 izplatību, lai sargātu cilvēku dzīvības un veselību. (...) Kā valdības vadītājs mainīšu līdzšinējo pieeju un ierosināšu ne tikai pieņemt stingrākus ierobežojumus cīņā ar Covid-19, bet vienlaikus vēlos padarīt sistēmu vienkāršāku un saprotamāku visiem. Es arī ierosināšu pagarināt ārkārtējo situāciju, lai sargātu cilvēku veselību un dzīvības. (...) Šī krīze ir, iespējams, lielākā krīze, ko mūsu valsts piedzīvo kopš neatkarības atgūšanas. Nav nevienam priekšrakstu, kas būtu darāms, jo tādas krīzes neviena dzīva cilvēka atmiņā nav bijušas. Taču es esmu pārliecināts, ka valdībai un sabiedrībai strādājot

kopā, mēs uzvarēsim šo vīrusu. Šodien ir pirmā Advente. Mums priekšā ir kluss pārdomu laiks līdz Ziemsvētkiem. Šajā laikā es aicinu padomāt vienam par otru. Pasargāsim sevi, savus tuviniekus, pasargāsim savu nākotni! Kopā mūsos ir milzu spēks,” sacīja premjers.

Uzrunā premjers arī atzina, ka valdības lēmumi un to pieņemšanas procedūra ir novedusi pie tā, ka valdības pieņemtie noteikumi daudziem cilvēkiem nav saprotami, tie reizēm ir pretrunīgi un nav konsekventi. Tiesa gan, premjers arī pamatoti atgādināja, ka pārāk daudz cilvēku vieglprātīgi izturas pret ierobežojumiem un drošības pasākumiem un tos neievēro.

Situācija Latvijā tiešām pasliktinās, un kopš pandēmijas sākuma Latvijā miruši 206 ar Covid-19 saslimuši cilvēki. Slimnīcās nedēļas sākumā ārstējās 534 pacienti, bet tas nozīmē, ka vīrusa izpaltībai nesamazinoties, tūlīt slimnīcās pietrūkst gultasvietu saslimušajiem un nāksies ļoti nopietni ierobežot citu pacientu uzņemšanu un ārstēšanu, var gadīties, ka slimnieki būs arī jā-sāk šķirot, kuŗam pirmajam un kādu palīdzību sniegt.

Laikam ritot, ir mainījusies arī

cilvēku attieksme Latvijā pret Covid-19. Aptauja liecina, ka pavasārī 69 procenti aptaujāto uzskatīja, ka ierobežojumi ir pamatoti, bet tagad, rudenī, tikai 43 procenti uzskata, ka tie ir pamatoti. Iespējams, cilvēku attieksmi ietekmē t. s. nogurums no vīrusa, turklāt Latvijā, tāpat kā pasaulē, aizvien vairāk cilvēku tic dažādām savvēstības teorijām un daļa pat apgalvo, ka vīrusa vispār nav. Protams, tā ir sava veida pašaisardzības reakcija, bet kopējo situāciju tas neuzlabo.

Par valdības darbu jāteic, ka premjēra uzdevums ir nepateicīgs – proti, jācenšas saglabāt veselo saprātu, pieņemot lēmumus, kas piecu partiju koalīcijā brīžam kļūst par neiespējamo misiju, jo, no vienas puses, jācenšas neapurtēt ekonomiku, bet, no otras puses, jāsaģē cilvēku veselību un dzīvību. Manuprāt visvairāk izceļas KPVLV, kuŗas ministri nesaprot vai negrib saprast, kas notiek. Ekonomikas ministrs visu laiku runā par neierobežošanu, atļāušanu un pat tagad, kad ierobežojumus nāksies nopietni palielināt, runā par visu iepirkšanās centru neaizvēršanu brīvdienās. Labklājības ministre nākamā gada

budžeta tapšanas laikā demonstrēja klaju nezinašanu un neizpratni par to, ko dara sociālie dienesti, un bija gatava tiem likt kontrolēt cilvēku ienākumus un izdevumus, bet iekšlietu ministrs uzskata, ka Valsts policijai nekas nav jākontrolē un nekur nav jāiejaucas. Izglītības un zinātnes ministre no Jaunās konservatīvās partijas (JKP) savukārt visu atbildību ir uzvēlusi skolām, pat nedodot nekādus algoritmus, kā jārikojas gadījumos, kad skolā tiek atklāts kāds ar vīrusu inficēts skolotājs vai skolēns, tādēļ bija gadījumi, kad atsevišķas skolas kļuva par infekcijas perēkļiem. Chaosu un neapmierinātību vairo arī finanču ministrs no Jaunās Vienotības, kuŗš stūrgalvīgi turas pie idejas, ka nodokļu reforma jāveic un atsevišķu sociālo grupu nodokļu apjoms jāceļ tieši Covid-19 krīzes laikā.

Atsevišķs stāsts ir par krīzes laika pabalstu piešķiršanas procedūru, kuŗa ik pa brīdim ir jālabo un jāpapildina, jo Finanču ministrijas izpratne par reālo dzīvi brīžam ir tālu no tās.

Ar vārdu sakot, krīzes laikā atklājas gan patiesie raksturi, gan zināšanu un izpratnes robežas.

Valdības demisija krīzes laikā būtu pats sliktākais risinājums, bet noturēt kaut kādos rāmjos dažu labu ministru kļūst gandrīz vai par neiespējamo misiju, jo aiz ministriem ir partijas ar savām interesēm un ar savu nezinašanu vai neizpratni par notiekošo. Tādēļ atliek cerēt uz premjēra spēju atrast kompromisa risinājumus un nezaudēt līdzsvaru starp tik dažādajām interesēm un saprastspēju. Turklāt kā valdības vadītājs Krišjānis Kariņš saņem visvairāk pārmetumu.

Kas notiks tālāk?

Pirmdien, pēc premjēra tikšanās ar Valsts prezidentu un Saimes priekšsēdi, Krišjānis Kariņš paziņoja, ka valdība lems par ārkārtējās situācijas pagarināšanu līdz 11. janvārim. Vīruss tiešām ir izrādījies par lielāko pārbaudījumu Latvijai pēdējos trīsdesmit gados.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

GUNDEGA SAULĪTE

Novembrī pēdējā ir Andrej-diena. Zināma robežšķirtne latviskajā kalendārā, kas iezīmē veļu laika beigas un ziemas sākumu, kad var sākt iet čigānos vai noņemt ar bluķa vilkšanu. Bet cilvēkam, par kuŗu stāstīšu, šī diena ir jo sevišķi zīmīga, jo **Andrejs Migla** tajā svin ne tikai vārdadienu, bet arī dzimšanas dienu. Šogad astoņdesmito.

Teātra un radioteātra režisors, rakstnieks, kuŗš kopā ar līdzautoru Valdi Rūmnieku sarakstījis vēsturiskos romānus par dziejnieku Aleksandru Čaku ("Čaks", 2011), par tēlnieku Kārli Zāli ("Trīs zvaigznes", 2014), romantiski patriotisko sāgu par seno kuŗsu dzīvi "Kuŗsu vikingi" (1997).

Andreja Miglas dzīvesstāstā īpaša vieta ir Liepājai. No pagājušā gadsimta sešdesmito gadu vidus vairāk nekā desmit gadus bijis Liepājas teātra režisors, tad pēc vairākiem gadu desmitiem atgriezies vēju pilsētā uz pastāvīgu dzīvi un nodevis savas pilsētas vēstures apcerēšanai. Nu jau patstāvīgi, bez līdzautora sarakstījis Liepājas vēstures nozīmīgiem notikumiem veltītu romānu dioloģiju "Dzintara stars" (2018) un "Brīvības stars" (2019), kas vēsturiskā precizitātē tēlo notikumus simt gadus tālā pagātnē, atklājot līdz šim plašākam lasītāju lokam nezināmus faktus, dažādu sabiedrības slāņu noskaņojumu vēsturisko pārmaiņu posmā. Pēc būtības šī dioloģija ir ne vien pētnieciski rūpīgs faktu izziņāšanas rezultāts, bet arī milestības dziesma Liepājai un liepājniekiem. Par Liepājas kultūras dzīvi stāsta grāmata "Kurzemes spraunās atštaukas" (2017), savukārt šovasar nāca klajā "Mūsu Liepājas kuŗsiņš" par Lietuvas pilsētā Klaipēdā skolojamiem aktieriem, kam šoruden profesionālā darbā uz Liepājas teātra skatuves apritēja desmit gadu jubileja.

Andrej, tu esi dzimis Zemgalē, nepilna gada vecumā līdz ar māti ceļojis uz Sibīriju, pēc atgriešanās mācījies Rīgā...

...un savulaik kaŗadienestā veselu gadu kalpojis Karakuma tuksnesī...

Pēc mācībām Konservatorijā režijas kuŗsā, kuŗu pēdējos divus gadus vadīja Eduards Smilģis, bet tu, gados visjaunākais students, biji kuŗsa vecākais, darba gaitas tevi aizveda uz Liepājas teātri. Tagad atkal esi Liepājā.

Te dzīvo mans dēls ar ģimeni, mani trīs mazbērni. Esmu priecīgs, ka te es varu paildzināt savu radošo darbību. Kad vācu materiālus romānam par Kārli Zāli, arvien ielāgoju visu, kas attiecas uz Liepāju, ar Čaka gaitām tāpat. Līdz ar to aina par vēstures notikumiem un sabiedrības noskaņojumu izveidojās stipri pilnīga. Mēs redzam, ka te no laika gala ir bijusi rosīga tirdznieciskā un kultūras dzīve, Liepājā arvien bijusi rosīga inteliģence. Ko esmu savācis, uzzinājis un romānu dioloģijā ielicis, tā ir mana bagāža, mana bagātība. Grāmatās teksts

papildināts arī ar kartēm, fotografijām, "Brīvības starā" bez visām citām ilustrācijām ir visu liepājnieku Lāčplēša kuŗa ordeņa kavalieŗu fotografijas.

Par Liepāju taču varētu vēl daudz ko rakstīt!

Protams! Taču, lai rakstītu, dažreiz vajadzīgas arī dusmas. Nu kā lai nedusmojas, ka par Latvijā vecāko teātri valsts neatkarības pirmajā posmā nekas mūsdienu pētniecības prasībām atbilstošs nav tapis! Par Liepājas teātri ir atmiņas Tijai Bangai, Emmi Ezeriņai, Emilijai Bērziņai, Ēvaldam Valteram, vēl daudziem citiem, bet aptveroša pētījuma nav. Teiksim godīgi – sociāldemo-

jau toreiz nedomāju, ka man nāksies strādāt Liepājā.

Citreiz, kad jau biju galvenais režisors, vasaras atvaļinājuma laikā atbrauc Aleksandrs Viļumanis, seniors. Satiekamies, es viņu sagaidu pie teātra, meistars uzkāpj uz skatuves, kaut ko padzied. Tad ilgi staigājām pa pilsētu. Pateica man lielu paldies, jo bija atbraucis atvadīties no savas pirmās skatuves.

Dažiem skatuves grandiem man ir izdevies sagādāt patiesa gandarījuma brīžus. Tā bija ar visu mīlēto aktrisi Antu Klinti. Kad stājos Teātra fakultātē, viņa man palīdzēja sagatavot eksāmenam fabulas priekšnesumu. Jau

Smieklī un ovācijas! Bet Rīgas ciemiņam – paties gandarījums.

Ir zīmīgi, ka tavim romāniem bijusi plaša atbalss sabiedrībā.

Pirms vairākiem gadiem radās doma Grobiņā, Skābārza kalnā, skolēnu publikai atdzīvināt seno kuŗsu tautas sapulces ainu, kuŗā pāri zobenam tiek vests baltais liktenzīrgs. Tāda epizode ir romānā "Kuŗsu vikingi". Rīkojamies kopā ar vietējā mūzeja direktoru un manu kolēģi Jāni Dreiblatu, virs galvām plīvoja treji karogi – Eiropas, Latvijas un Grobiņas. Jaunieši ir sapulcējušies, Dreiblats ved pavadā liktenzīrgu, debesis paveras un

sultāciju par tēlniecību, par konkrētu darbošanos, veidojot skulptūru, par atsevišķām nianšēm. Sēžam un runājam, līdz es iejautājos: "Kāds liktenis jūs veidotajam Zāles piemineklim?" – "Tas ir tepat, darbnīcā." – "Bet kāpēc ne Liepājā?" Atbilde bija, ka liepājnieki katru gadu braucot, apskatot, un tā tas paliek... Tad palīdzēja žurnāliste Sarmīte Pujēna ar rakstu – kā tas var būt – mums ir Zāles laukums, bet Zāles pieminekļa Liepājā nav. Kad par pilsētas domes priekšsēdi nāca Jānis Vilnītis, skulptūru atveda uz Liepāju. Tagad baltā marmorā kaltais Zāle stāv pilsētas mūzeja pagalmā un gaida, kad viņa laukumā būs tam labiekārtota vieta. Cerēsim, ka tas neprasis vairākus gadus, jau tā viss process ir pārāk ieildzis.

Tev nācies pielikt roku arī pie rakstnieka liepājnieka Egona Līva literārās prēmijas "Krusta ļaudis" nodibināšanas.

Es vēl nebiju pārcēlies uz dzīvi Liepājā, kad rakstnieku vidē sākām cilāt ideju par Līva literāro prēmiju. Mums ir Pastariņa prēmija, Blaumaņa, Aspazijas, Veidenbauma u. c. prēmijas. Bet marīnistiem prēmijas nav. Egons Līvs bija izcils marīnists, viņa jūras braucēju raksturi un veco kapteiņu likteņi ir ļoti nozīmīga latviešu prozas daļa.

Lai kur griežamies ar šo ideju, atbilde bija vien – naudas nav. Laimīgā kārtā par Egona Līva piemiņas balvas idejas kaislīgu aizstāvi pieslēdzās rakstnieks Ēriks Hānbergs, viņš devās pie toreizējā pilsētas galvas Ulāda Seska ar vēstījumu – sabiedrībā ir nobriedusi prasība pēc īpašas literārās balvas darbiem par jūras tematiku. Nauda atradās. Un nu jau desmito gadu tiek piešķirta prēmija "Krusta ļaudis". (2020. gadā to saņēma valodniece Benita Laumane un prozas autore Jana Egle – G.S.)

Visjaunākā grāmata veltīta Liepājas teātra aktieriem, kuŗi šoruden uzsāka savu vienpadsmito darba sezonu.

Jā, tie ir sešpadsmit jauni aktieri, kas skoloti "ārzemēs" – Lietuvā, Klaipēdas universitātē. Šobrīd teātri strādā piecpadsmit, viņi veido ansambļa kodolu, strādā aizrautīgi un atdevīgi. Desmit gadu laikā viņi teātrim ir bijuši ļoti vajadzīgi, ir uzkrāta zināma pieredze, nospēlēts daudz lomu, var droši teikt – ar viņiem saistīta Liepājas teātra radošā atdzimšana. Tāpēc bija svarīgi dokumentēt katru aktieŗa radošā ceļa savdabību, arī to vēsturisko situāciju, kuŗā teātris un Liepājas pilsētas dome uzņēmas atbildību par pārdošo pedagoģisko eksperimentu. Jau šobrīd redzam, ka eksperiments ir izdevies. Bez šiem aktieŗiem Liepājas teātris vairs nav iedomājams. Bet pārējo varat izlasīt grāmatā "Mūsu Klaipēdas kuŗsiņš".

Pie kāda jauna darba tagad saistās domas?

Vācu materiālus par 1934. gadu Liepājā.

Jubilejā jānovēl – lai veicas īstenot vēl daudz radošo nodomu!

Andrejs Migla: "Lai rakstītu, dažreiz vajadzīgas arī dusmas..."

krate Otilija Muceniece savulaik Ekšteīnam viņa dibināto teātri atņēma, darbojās te, līdz viņai pateica "paldies". Teātris nikuļoja, līdz dakteris Ekšteīns nodibināja opereti un operu, Ulmaņa laikā to apvienoja ar drāmatisko trupu, un sākās teātra ziedu laiki.

Tavā pieredzē jau arī ir epizodes, kas spilgti atblāzmo Liepājas teātra vēstures lap-puses.

Kad vēl studiju gados es šeit iestudēju savu diplomdarba izrādi, mans kursabiedrs Pauls Putniņš vērtēšanai nodeva savu iestudējumu – lugu "Risa grauds".

Eksaminācijas komisiju vadīja Alfrēds Amtmanis Briedītis. Kad visi gāja pusdienās, Briedītis mani paņēma pie rokas: "Iesim, pastaigāsimies!" Ejam pāri tiltam, viņam sāpēja kāja, bija grūti paiet, bet ved mani rādīt, kur pirms 55 gadiem veicājā teātri sācis savas skatuves gaitas. Sirds vilka atpakaļ uz jaunības vietām. Daudz ko stāstīja, protams, vajadzēja to visu pierakstīt, bet es

strādāju Liepājas teātri, galvenais režisors Nikolajs Mūrnieks bija iestudējis "Skroderdienas Silmāčos", kas īsti vairs nevilka publiku. Ierosināju, ka mēs varētu uzaicināt Pindaciņas lomā viesoties Antu Klinti. Viņa atbrauca uz savu dzimto pilsētu, nospēlēja izrādi pārpildītā skatītāju zālē, saņēma sajūsmas pilnus aplausus un ziedu klēpjus, bija patiesi laimīga. Aktrises skatuves mūžs tuvojās izskaņai, savukārt es jutot atdevis viņai seno parādu.

Studiju laikā nereti draugu pulkā viesojāmies Solitūdē pie laikabiedra Mārtiņa Vērđiņa. Tad nevarējām vien noklausīties viņa tēva, raksturkomiķa Mārtiņa Vērđiņa piedzīvojumu stāstos. Šos skaistos brīžus atcerēties, ierosināju Mūrniekam uzaicināt Mārtiņu Vērđiņu, vecāko, uz Liepāju mūzikālajā komēdijā "Zīlo ezeru zemē", kur viņa loma bija komisks kolchoznieks Krišs. Kas tā bija par izrādi! Tādās reizēs jau viss ansamblis spēlēja uzmaniģi, saasināti, spilgti.

spožs saules stars apmirdz visus trīs karogus. Es tajā mirklī pa istam sajutu, ka dzīvoju brīvā Latvijā un ka svētība mums nāk no augšas. Pēc šīs reizes Grobiņā ik gadus jauniešiem rīkoja Vikingu svētkus, kuŗos neiztrūkstosa bija epizode ar liktenzīrgu. Tas vien norāda, ka romāns dzīvo.

Romānā "Trīs zvaigznes" lasām par tēlnieka Kārļa Zāles mūŗa gaitu.

Atmodas laikā Liepājā ārkārtīgi enerģiski un iedvesmoti darbojās mans kursabiedrs, aktieris Kūplais Jānītis. Viņš bija viens no Tautas frontes līderiem. Jau tautas kustība panāca, ka pilsētā kanālmalā Kārļa Zāles vārdā nosauca laukumu, panāca arī to, ka par liepājnieku naudu izsludina konkursu Zāles piemineklim. Tas notika 1989. gadā. Konkursā uzvarēja tēlnieks Bruno Strautiņš.

Kāpēc to stāstu? Vācot materiālu romānam par Zāli, mums, abiem autoriem, vajag detaļas. Es lūdzu Bruno Strautiņam kon-

Kā pulsē valsts ekonomiskā asinsrite?

Satiksmes ministrs Tālis Linkaits (JKP) intervijā Ligitai Kovtunai

Nesen Jaunjelgavā atklājām pieminekli Latvijas brīvvalsts pirmajam satiksmes ministram, Amerikas latviešu sabiedrībā labi zināmas dzimtas ciltstēvam Teodoram Hermanovskim, kuŗa lielo ieguldījumu Latvijas “ekonomiskajā asinsritē” jūs savā runā augsti novērtējāt. Sarīkojuma viesu vidū dzirdēju sakām – “joprojām vilcieni brauc pa Hermanovska būvētām sliedēm”.

Teodoram Hermanovskim, kuŗš satiksmes ministra amatā stājās uzreiz pēc Latvijas neatkarības pasludināšanas, bija jāzēda milzīgs darbs. Ceļu, dzelzceļu, sakaru infrastruktūru no abām okupācijas varām nācās pārņemt izpostītu, taču jaunās valsts noturēšanai tā bija kritiski svarīga. To gribu īpaši uzsvērt: bija nepieciešams milzīgs organizatora talants, drosmē un atbildība, lai jauno Latviju uzliktu uz jaunām sliedēm, uz jauniem ceļiem gan tiešā, gan pārnēstā nozīmē. Bija nepieciešams būvēt uzticību valstij. Bija vajadzīga nesatricināma pārliecība un ticība, ka valsts būs un ka tai vajadzēs ceļus, dzelzceļus, pastu – visu to, kas savieno cilvēkus un ļauj attīstīties ekonomikā.

Laika pārbaude liecina – mēs spējam radīt paliekošas vērtības satiksmes un transporta infrastruktūrā, ja savas uzmanības centrā liekam cilvēku, sabiedrību un tās vajadzības. Gudrai transporta politikai tādi ir jābūt arī šodien. Jāatceras, ka transporta, ceļu saimniecības un citu satiksmes jomu uzlabošana ir ilgtermiņa pasākumu kopums. Daudzas lietas, ar kuŗām strādājam pašlaik, bija iespējams darīt un vajadzēja darīt ne tikai vakar vai pirms gada, bet krietni senāk – pirms desmit un divdesmit gadiem. Tikai viens piemērs – reģionālo dzelzceļu satiksmi mēs pašlaik nodrošinām ar vidēji 36 gadus veciem dīzeļvilcieniem. Tie ir ne tikai tehniski un morāli novecojuši, tie vienkārši kuŗu katru dienu var apstāties un vairs nebūs izmantojami. Ar elektrovilcieniem ir līdzīgi, un esmu gandarīts, ka beidzot arī šis vezums ir izkustējies – plānojam, ka jaunus elektrovilcienus saņemsim jau pēc pusotra gada, 2022. gada pirmajā pusē. Vai to varēja izdarīt agrāk? Jā, varēja un vajadzēja.

Latvijas ceļu stāvoklis ticis bieži un bargi kritizēts, bet ir taču acīmredzami uzlabojumi. Kādu saņēmāt “mantojumu” un ar ko paveiktu varat lepoties? Un ko varam sagaidīt turpmākajos gados?

Ceļu tīkla vidējais blīvums Latvijā ir nedaudz vairāk par vienu ceļa kilometru uz vienu kvadrātkilometru. Tas ir daudz. Mūsu ceļu saimniecību raksturo augstais ceļu īpatsvars ar grants un šķembu segumu – tādu mums ir gandrīz četras reizes vairāk nekā asfaltētus ceļu. Ceļu tīkla kopējais gaŗums uz 1000 iedzīvotājiem Latvijā pārsniedz 30 kilometrus, kamēr, piemēram, Lietuvā šis rādītājs ir par trešdaļu

mazāks, toties valsts piešķirtais finansējums uz vienu kilometru – gandrīz divas ar pusi reizes lielāks. Turklāt Lietuva jau vēsturiski – kopš padomju laikiem – ir pastiprināti ieguldījusi līdzekļus ceļu attīstībā un uzturēšanā. Eksperti aprēķinājuši, ka Latvijā pašreizējais deficīts ceļu sakārtošanai jau sasniedzis 4,5 miljardus eiro. Skaidrs, ka tādas summas valsts budžetā nav. Jārēķinās arī ar to, ka no projekta līdz īstenošanai pāriet vairāki gadi. Tieši tāpēc ilgtermiņa plānošana ir ļoti svarīga, un jautājums par autoceļu kvalitāti pastāvīgi ir Satiksmes ministrijas darba kārtībā. Tieši pēdējā gada laikā esam spēruši būtisku soli uz priekšu – ir sagatavots Latvijas valsts ceļu tīkla attīstības plāns laika posmam līdz 2040. gadam. Tas paredz izveidot četru līdz sešu joslu ātrgaitas valsts ceļu tīklu, kas nodrošinās ātru savienojumu ar galvaspilsētu no visiem Latvijas reģioniem. Pirmajā plāna realizācijas posmā pārbūvēsim Rīgas apvedceļu, kas palīdzēs izmainīt transporta plūsmas Pierīgā un Rīgā. No vēl tuvākas nākotnes darbiem noteikti gribu pieminēt Ķekavas apvedceļa izveidi, ko valdība šovasar atbalstījusi kā pirmo nozīmīgo industriālo privatās un publiskās partnerības projektu Baltijā ceļu nozarē. Ja viss notiks pēc plāna, tad šī apvedceļa būvniecība sāksies nākamgad. Pēc pabeigšanas tas nodrošinās taisnāku un ātrāku Rīgas savienojumu ar Bausku un tālāk ar Lietuvu.

“Ceļiniekiem” īpašs bija šis gads, kad varējām ceļu remontdarbiem piešķirt papildus 75 miljonus eiro koronavīrusa pandēmijas izraisīto ekonomisko sekū mazināšanai. Šī nauda galvenokārt tika izmantota valsts galveno un reģionālo ceļu remontiem, un kopumā valsts ceļu tīklā šogad sakārtoti vairāk nekā 1300 kilometri ceļu. Šogad darbi veikti arī uz 50 tiltiem, uzstādītas drošības barjeras vairāk nekā 100 kilometros ceļu, izveidotas ribjoslas, pārbūvēti krustojumi, izbūvēti velosolņi un apgaismojums.

Darba ceļu nozarē netrūks vēl ilgi, bet kopumā ikvienam, kuŗš šogad braucis pa Latviju, ir jāatzīst, ka lietas virzās uz priekšu. Atkārtosū vēlreiz – tālredzīga, ilgtermiņa domāšana ir ļoti svarīga, ja gribam, lai, iebraucot Latvijā no Lietuvas vai Igaunijas, mums būtu pamats lepoties ar mūsu ceļu kvalitāti.

Jau tapušas vizuālās aprises un drīz sāksies Centrālās stacijas darbi Rail Baltica projektā. Tātad – “akmens ir sācis rīpot”, un visi lēmumi un likumi šai sakarā ir pieņemti? Tai pašā laikā cilvēki turpina diskutēt gan par staciju izvietojumu Pārdaugavā, gan baŗijās par to, vai būs pasaŗieri, kas šo Eiropas ātrvilcienu izmantos.

Esmu drošs, ka, īstenojot Rail Baltica projektu, esam liecinieki vēsturiskiem notikumiem, kas Latviju un Baltiju atkal savienos ar Eiropas transporta sistēmu.

Tālis Linkaits: “Transports ir vitāli svarīgs priekšnoteikums mūsdienu ekonomikā. Šobrīd pastāvošo vēsturisko un tehnisko ierobeŗojumu dēļ Baltijas valstu eksistējošā dzelzceļa sistēma nav savietojama ar kontinentālās Eiropas standartiem. Rail Baltica, kas ir plānots kā Ziemeļjūras – Baltijas koridora transporta sistēmas elements un aptver četras Eiropas Savienības dalībvalstis – Igauniju, Latviju, Lietuvu, Poliju un netieši arī Somiju, nodrošinās ātrus, drošus un videi draudzīgus dzelzceļa pakalpojumus gan pasaŗieru, gan kravu pārvadājumiem starp Baltijas valstīm un tālāk caur Poliju uz citām Eiropas valstīm.”

Tas ir projekts, ar kuŗu dzīvosim vismaz nākamajos simt gadus, tāpēc svarīgs uzdevums ir saredzēt Rail Baltica kā iespēju mūsu valsts attīstībai un izaugsmei. Šāda iespēja ir tālredzīgi jāizmanto.

Rail Baltica projekta ieviešana Latvijā notiek pēc striktas ietvara procedūras. 2016. gadā pieņemtais Ministru kabineta lēmums par Rail Baltica būvniecību balstīts virknē iepriekš veiktu tehniskās izpētes darbu, un nu jau, kā minējāt, ir sākušies būvniecības darbi Rīgas Centrālajā dzelzceļa mezglā. Nākamgad plānojam tos sākt lidostā “Rīga” stacijā, lai ikviens ceļotājs jau tuvā nākotnē varētu nepilnu desmit minūšu laikā nokļūt no pilsētas centra lidostā un otrādi. Pārējā trasē Latvijas teritorijā notiek projektēšanas darbi, ko plānots pabeigt 2023. gadā. Projekts mūsu acu priekšā kļūst par realitāti.

Jaunās dzelzceļa līnijas ienākšana Rīgā ir vissareŗģītākais Rail Baltica trases posms Latvijā un arī visā projektā kopumā, jo jaunajai infrastruktūrai ir jāiekļaujas jau esošajā dzelzceļa un

ielu plānojumā. Uzdevums nav viegls – izvest cauri pilsētai un integrēt tās transporta sistēmā ātrgaitas dzelzceļu, vienlaikus rūpējoties gan par lietotāju ērtību, gan tehniskajām un drošības prasībām.

Analizējot Rail Baltica projekta izmaksas un ieguvumus, ir secināts, ka lielākie ieguvēji būs pasaŗieri: pirmo reizi Baltijas reģionā būs pieejama moderna ātrgaitas dzelzceļa satiksme. Piemēram, gan līdz Tallinai, gan līdz Viļņai no Rīgas varēs aizbraukt vien divu stundu laikā, vilcieniem pārvietojoties ar ātrumu 240 kilometri stundā. Kopumā Rail Baltica pamata līnijā Baltijā plānotas sešas starptautiskās pasaŗieru stacijas – Tallina, Pērnavā, Rīgā, Rīgas lidostā, Paņevēžā un Kauņā, kā arī atzars uz Viļņu. Minētā analīze liecina, ka darbības sākumā Rail Baltica izmantos no 3,6 līdz 5,5 miljoniem braucēju gadā. 2055. gadā šis skaitlis jau varētu sasniegt 4,7 līdz 7,1 miljonu braucienus. Piemēram, pastāv pietiekams pasaŗieru plūsmas potenciāls, lai veidotu reģionālo pasaŗieru pārvadājumus no Bauskas līdz Rīgai

un no Salacgrīvas līdz Rīgai. Latvijā ir paredzētas 17 reģionālās stacijas – lūk, ieguvums arī reģionu un Rīgas savienojumā!

Arī daŗiem zemju īpašniekiem (konkrēti Salaspilī) no mūsu lasītāju vidus Rail Baltica ceļā ir īpašumi. Viņi apgalvo, ka nav saņēmuši informāciju, tostarp ziņas par finānciālo atbildību. Ko varat viņiem paskaŗdrot?

Atsavināšanas termiņi ir nesaurājami saistīti ar attiecīgo Rail Baltica posmu būvprojektēšanas darbu grafiku. Salaspils teritorijā pašlaik notiek trases projektēšana. Tiem īpašniekiem, kuŗu īpašumus Rail Baltica trase skar atbilstoši detalizētai tehniskai izpētei ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros (pieejama edzl.lv/projekta-norise/izpete), ir nosūtīti paziņojumi par projektēšanas darbu uzsākšanu. Savukārt informācija par atsavināšanu tiks nosūtīta pēc tam, kad trases posma projekts būs pietiekami detalizēts un būs noteikts trases precīzais novietojums dabā. Šajā paziņojumā par atsavināšanu īpašnieki tiks aicināti uz sadarbību, lai atbildība par nekustamo īpašumu tiktu noteikta, ņemot vērā īpašnieka viedokli. Īpašuma tirgus vērtību noteiks sertificēts nekustamā īpašuma vērtētājs. Atsavināšanas jautājumi ir skaidroti arī projekta nacionālā ieviešēja SIA “Eiropas Dzelzceļa līnijas” mājaslapā edzl.lv/atsavinanas.

Jūsu vērtējums par šī vērienīgā projekta nozīmīgumu? Un kuŗā gadā caur Latviju trauksies Eiropas ātrvilcieni?

Transports ir vitāli svarīgs priekšnoteikums mūsdienu ekonomikā. Šobrīd pastāvošo vēsturisko un tehnisko ierobeŗojumu dēļ Baltijas valstu eksistējošā dzelzceļa sistēma nav savietojama ar kontinentālās Eiropas standartiem.

(Turpinājums 9. lpp.)

GIRTS SALMGRIEZIS

BRISELES PASTKARTES

Beļģu paradīze! Mums ir pati skaistākā jūrmala uz šīs zemes! Šo iedzeltējušo, mazliet vieglu, samtainu puteklišu noklāto pastkarti, kas vēsta ambiciozus reklāmas lozungus un ir kā sirds dūriens vājiem reklāmas ideologiem bez vizijas, esmu atradis kādā bijušā Briseles restorāna telpās. Šajās pandēmijas dienās vilcieni joprojām slīd pa gludajiem Beļģijas sliežuceļiem. Skaisto, urbanizēto beļģu paradīzi pie Ziemeļjūras var patiešām baudīt, cik vien tik... Cik vien spēka var veidot svaiga gaisa uzkrājumus savos lieliskajos, templiskajos ķermeņos.

Kādam francūzim esmu iemīnējies – nu, kā tā var... apbūvēt tik skaistu jūras krastu ar daudzstāvu mājām no Rīgas Purvciema guļamrajona?! Viņš, izdzirdot manu jautājumu, mazliet uzrūgst kā ne īpaši vairs lietojama sarkanvīna pudele un paziņo par katra beļģa dzīvošanas tiesībām ar skatu uz jūru. Tālāk, lai neizraisītu starptautisku konfliktējošu spriedzi un, respektējot šīs unikālās beļģu tiesības, atceros, ka savulaik bija kāds latviešu valstsvīrs. Dikti, nu, dikti viņam patika dārgas jachtas. Intervijas laikā, kad jautāju par dārgā pirkuma nepieciešamību, saņēmu diezgan bangojošu atbildes pretsitienu – nu, kā latviešu cilvēks var nemīlēt jūru! Tāpēc par jūras krastu modi labāk neiesaistīties viņainās vārdu pārmaiņās, jo, lūk, beļģi sēž savos strazdu būros Ostendē, bet kāds latvietis braukā ar dārgu jachtu. Visi taču mīl jūru, un mīlestību nav iespējams apstrīdēt, vai ne?

Tomēr ne jau visiem beļģiem ir tik vienāds horizontāls skats par jūras krastu. Flāmu policists, uzzinot, ka esmu no Latvijas, nebeidz vien man stāstīt par savu neseno atvaļinājumu mūsu Jūrmalā. Cik latvieši varot būt laimīgi, dzīvojot šādā saskaņotā, neizpostītā dabas vidē. Ne jau tikai flāmu policists atklājis Baltijas jūrmalas spirtumumu, īpašo gaisa kvalitāti. Iedzeltenās preses lappusēs lasu par savā bērībā redzēto vissavienības televīzijas ikonu Allu, kuŗa ik vasaru mēro ceļu ar vilcieni uz Jūrmalu no tālās kaimiņzemes, lai beidzot atkal varētu tikt pie svaigiem skābekļa baloniem, jo tos ir pagrūti iegūt sakarsētājās Spānijas pludmalēs un ar gaisa

kondicionieriem atsaldēti dārgajās viesnīcās. Šķiet, ekoloģisks pārvietošanās līdzeklis – vilciens tandēmā ar svaigo jūras gaisu ir nodrošinājis arī dziedonei Allai mūžīgo jaunību. Nu negribas taču ticēt par ķirurģisko iejaukšanos...

Laikam esmu saelpojies pārāk daudz svaiga gaisa – vakar Beļģijas laukos, meklējot zelta mirkļus. Tamdēļ šādas domu skices – pirms vēl modusies pilsēta Brisele, kuŗā ir Eiropas vakardiena un dzimst kārtējā nezināmā Eiropas rītdiena...

Čaukst čirkstoši koku lapas zem kājām. Daudzi beļģi izbēg no pilsētām uz laukiem, Ardēniem, lai baudītu rudens dabas atsvaidzinošo, spirtu simfoniju. Tā pārsteidz zeltīti zaļos toņos un reizēm reflektē ar skumjām notīm, kas vēsta par visapkārt virmojošo dižkaiti. Tā šoreiz sasniedz nebijušus apmērus salīdzinājumā ar pavasara mēnešiem. Patvērums dabā ir izvairīšanās no pilsētās klejojošā vīrusa, kas ir kā rēgs jeb spoks, un nevar īsti zināt, kur tas tevi notvers vai sagūstīs. Beļģijas dižkaites statistika gluži nepārsteidz, jo vēl septembrā mēnesī cilvēki baudīja dzīvi uz nebēdu – tā, kā bāros un restorānos neatradās vieta, kur pašam riebigajam Misteram Covidam-19 nokrist. Uz Beļģijas laukiem ir īpaši vērts doties, jo, izstaigājot dažādas takas un vietas, reizēm izjūtas ir pat tādas, itkā citplanētieši būtu viesojušies. Dažās vietās rodas apjausma, ka esi nokļuvis nekurienē, pasaules nomalē. Man īpaši ir palaimējies, ka man blakus ir

ziņām par valsts aizslēgšanu un izolēšanu jau atkal uz ilgāku laiku, man nekas cits neatliek kā vien, pie uzmundrinoši spēcinošās kafijas izbaudīt lielā vārda meistara Māŗa Čaklā rakstu krājumus.

Tie vēl joprojām ir spēcīgi, pārliecinoši, noturīgi laikmeta vēstījumi, izjūtu mijkrēšļi. Lielā domu veidotāja rakstu rindas šorīt dod pārliecinošu mierinājumu, nostājoties uz jaunas starta līnijas izolēšanās maratonā pie Aizslēgtās pasaules namdurvīm. Sestdienas rītā ieniršana dzejas okeānā ir sava veida aizmiršanās no ikdienas ne visai iepriecinošās ziņu slīdrādes dažādās informācijas fabrikās, ražotnēs. Tāpēc nirstu tālāk pa Māŗa Čaklā plašo, grūti kaut kādā konkrētā formātā iekļaujošo domu pasauli. Kuteri šūpojas ostās, Kūrorta romance, Noktirne ar rasu, Zaļimelnā etiķe, Gaidītāja meŗa cūka... Esmu laikam aizdzejojies, aizceļojies Dzejnieka vārdu un domu ceļojumos... Jā, un tas ir lielisks, neaizmirstams papildinājums pie šī rīta kafijas...

Pa Kalnsētas kokiem austošā, visur man līdz bijusi - mana zelta kontrabanda, mana zelta baterija - saule, ko vienreiz var zaudēt, saule, ko nevar vairs iegūt.

(M. Čaklais)

Neilgi pēc kafijas malcošanas vienā no Briseles elegantākajiem rajoniem, kuŗā nami vēl vēsta par aizgājušo laiku labklājību, seno naudu, esmu beidzot saticis viņu – izsmalcināto smaržu ķīmijas pavēlnieci Matildi, kuŗa izgatavos tikai un vienīgi pēc manām vēlmēm pār pasaulīgo mirkļu piesātināto ūdeni. Pēc izvēlētām vielām, kas būs tikami tieši maniem ožas sensoriem... Matilde, manā skatījumā, ir īpaša ar saviem elektriski sprogaiznājiem, kosmiski rudajiem, biežajiem matiņiem. Tie kā satelīti laikam ir savienoti ar citām galaktikām un lieliski papildina smalkās smaržu laboratorijas kopējā interjera noskaņu. Tajā

nezinātājs var samulst no dažādiem maziem trauciņiem, mēģenēm, pudelītēm, dārgām un īpaši gatavotām svecēm. Es, savukārt, nevaru atrauties no Matildes stāstiem par smaržu sajūtu notveršanas pasaulēm, un labi vien, ka sejas maska nenosedz viņas šarmanto, porcelānisko acu skatienu. Tas viss piešķir īpašu šarmu, atmosfēru, mudina man izvēlēties komponentus, vielas, pēc kuŗām tiks darināts mirkļa uzlējums pēc paša veidotā scenārija. Šajā brīdī valda patiesa izvēles brīvība, ne tās ierobežotās iespējas, kārtība, kas aiz laboratorijas sienām, par kuŗām teikšana ir Beļģijas valdībai un Nacionālai Drošības padomei.

Kad nu tiek vairāki paraugi sameistroti un man tikai jāizvēlas istais, Matilde iesaka iziet svaigā gaisā un izvēdināt galvu. Tad būšot labākais lēmums... Pārliecinoši saku – zinu, ko vēlos... galvas izvēdināšana gan

nebūs nepieciešama. Matilde, savukārt, iesmejas, jo ne jau daudzi vispār šajā dzīvē zina un saprot par savām izvēles iespējām. Atbildu – ir labi zināt, bet Režisors jau reizēm izspēlē negaidītus pavērsienus. Tāpēc ar pārliecinošu gribēšanu reizēm vien nepietiek un nepietiek...

Vakarpusē, kad galva jau atbrīvojusies no dažādo smaržu koncentrātiem, atklāju, ka pēc maniem kritērijiem veidotajā zibsnīgajā mirkļa ūdenī ir kaut kas ļoti piesātināts – smaržkārtas mijas starp dārgiem cigāriem, labi grauzdētu kafiju un fonā – tumšā šokolāde. Sajūtu – noturīgs un sprēgājošs dzirkstošs vēstījums. Tas saveidots pēc manas ķīmiskās formulas visai trauksmainajā un neziņas pilnajā laikmetā, par ko esmu bezgala pateicīgs saviem ļoti tuviem cilvēkiem, kuri deva šo iespēju atklāt citādi niansēto pasauli orbītā ap mani! Smaržu un sajūtu kosmosā.

Kā pulsē valsts ekonomiskā asinsrite?

(Turpināts no 7. lpp.)

Rail Baltica, kas ir plānots kā Ziemeļjūras – Baltijas koridora transporta sistēmas elements un aptver četras Eiropas Savienības dalībvalstis – Igauniju, Latviju, Lietuvu, Poliju un netieši arī Somiju, nodrošinās ātrus, drošus un videi draudzīgus dzelzceļa pakalpojumus gan pasažieru, gan kravu pārvadājumiem starp Baltijas valstīm un tālāk caur Poliju uz citām Eiropas valstīm.

Projekts ir iekļauts ES prioritāro transporta tīklu sarakstā, iezīmēts visās Eiropas transporta attīstības kartēs un iegūst aizvien lielāku lomu Baltijas valstu drošības garantijas stiprināšanā. Latvijas valdība 2016. gadā *Rail Baltica* projektam noteica nacionālo interešu objekta statusu un tas ir iekļauts visos galvenajos Latvijas valsts plānošanas dokumentos. Tātad – *Rail Baltica* būtiski stiprinās Baltijas reģionu kā daļu no Eiropas transporta sistēmas.

Ja runājam par laika grafiku, tad jāuzsver, ka *Rail Baltica*

sekmīgas ieviešanas termiņi ir atkarīgi, pirmkārt, no tā, kā veiksies ar projektēšanas darbu pabeigšanu, – vai izdosies savlaicīgi atrisināt visus vietējos jautājumus. Otrs aspekts ir finansējums. Apmēram 85 % no *Rail Baltica* projekta budžeta nāk no Eiropas Savienības, taču papildus tiek vērtēti arī citi finansējuma avoti, kā piemēram, Eiropas atveseļošanas un noturības mehānisms. Kopējās *Rail Baltica* projekta izmaksas Latvijā tiek lēstas ap 1,9 miljardiem eiro. Sākotnējais plāns paredz, ka līnija sāk strādāt 2026. gadā, un līdz tam laikam noteikti liela daļa darbu būs paveikta. Taču, projektam attīstoties, tas tiek paplašināts ar papildu elementiem, piemēram, dzelzceļa – gaisa satiksmes savienojums, *Rail Baltica* dzelzceļa līnijas integrācija Latvijas reģionālā un Rīgas sabiedriskā autotransporta tīklā, kā arī projektēšanas gaitā tiek ievērotas jaunizstrādātās dubultā pielietojuma (militārā un civilā) un arī paaugstinātas drošības prasības. Noslēdzoties pro-

jektēšanas fazei, tiks veikts *Rail Baltica* projekta izmaksu pārrēķins. Iespējams, tiks koriģēti arī termiņš visu darbu pabeigšanai.

Jūsu vadītās ministrijas pāraudzības lokā ir arī Latvijas Pasts. Mūsu – trimdas laikrakstu “Laiks” un “Brīvā Latvija” redakcija jau kopš aizv. gs. 90. gadu vidus atrodas Rīgā (Amerikas “Laiks” – kopš 2000. gada). Augsto Pasta sūtījumu cenas dēļ kopš 2019. gada sākuma Eiropas latviešu avīze “Brīvā Latvija” pārgāja uz digitālo formātu. “Laiks”, kas iznāk drukātā formātā, tiek izplatīts arī Latvijā un citur Eiropā. Diemžēl uz mūsu laikrakstu neatiecas valsts subsīdija attiecībā uz Pasta piegādes izdevumiem, jo – sūtījumu skaits nesasniedz noteikto, proti, vienu tūkstoti un vairāk. Viena laikraksta sūtījuma cena šobrīd ir 1,22 eiro. Lūgumi Latvijas Pasta valdei piemērot atlaides nav sekmējušies... Vai ministrs varētu ieteikt kādu risinājumu, lai vienīgais, drukātais, neatkarīgais diasporas latviešu laikraksts

turpinātu būt pieejams lasītājiem Latvijā?

Latvijas Pasts savus pakalpojumus sniedz atbilstoši ar izdevēju noslēgtajam līgumam un par tādiem tarifiem, kādus apstiprinājusi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, – Latvijas Pastam nemaz nav tiesību piemērot atlaides par tā sauktā universālā pasta pakalpojuma sniegšanu, ja sūtījumu apjoms mēnesī nesasniedz 1000 eksemplārus! Īpašie tarifi piemērojami visiem lietotājiem vienādi. Tāpēc kā risinājumu saredzu iespēju “Laika” redakcijai noslēgt abonēšanas līgumu ar Latvijas Pastu un iekļauties abonētās preses katalogā. Ļoti iespējams, ka tas pat palielinātu jūsu lasītāju skaitu, ja iedzīvotāji redzētu laikraksta vārdu abonējamās preses sarakstā. Pēc manā rīcībā esošās informācijas, šāds piedāvājums izdevējam ir nosūtīts, un mēs priecātos jūsu laikrakstu tur nākotnē redzēt minētajā katalogā. Šādā gadījumā laikraksta piegādes pakalpojums abonentiem būtu lētāks. Lai kādu risi-

nājumu redakcija izvēlēties, novēlu laikrakstam radošu dzirksti, sniedzot iespēju mūsu valstspiederīgajiem jebkur pasaulē saņemt kvalitatīvu informāciju par Latviju!

No redakcijas. Taisnība, kā vienmēr, ir pa vidu! Kā gan Latvijas Pasts varēja cienījamam ministram sniegt šādu apgalvojumu, ja vien pirmdienas, 30. novembra pēcpusdienā, kad šī intervija bija sagatavota publicēšanai, Pasta darbinieki sāka rēķināt... Redakcija jums ziņos, kā sekmējās aprēķini un kā isti būs ar izmaksām. Un arī – vai tikai sniedzot ātru atbildi, Latvijas Pasts nebūs ministru maldinājis – L.K.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

FRAGMENTS NO TOPOŠĀS GRĀMATAS

SILVIJA GRIGULIS DŽONSA

(Turpinājums no Nr. 44)

Viņa izmisušā balsī sauca, lai pārliecinātos, ka vecmāmiņa sargā manu mazāko brāli, un tētis, kas bija abildīgs par Andreju, seko mums līdzī uz pagrabu. Mēs satikāmies tikai tad, kad bijām nokāpuši jau lejā pa trepēm. Tur varēja kaut ko saredzēt, jo dega svece, vai, iespējams, tā bija neliela lāpa, kas rādīja mums ceļu.

Pagrabā mēs sēdējām rindās uz dēļiem, kas bija salikti uz ķieģeļiem un klausījāmies augšas trokšņos. Pāri pilsētai drāzās bumbvedēji. Flensburga, kur mēs tobrīd atradāmies, šoreiz palika neskarta.

Pustumšajā pagrabā sēdvietu visiem nepietika, tāpēc es tupēju uz aukstās grīdas blakus vecmāmiņai, kas uz sava ceļgala turēja Viktoru. Man bija ļoti auksti, un es jutos ļoti miegaina. Atceros, kā mēģināju noslēpt savu neapauto kāju ar netīro zeķi. Pustumšā es redzēju kādu sava vecuma zēnu, kas sēdēja uz mātes ceļgala man tieši pretī. Sieviete blakus bija liela iepirkumu soma, un viņa izņēma no tās cieti vārītu olu. Viņa to nomizoja un uzstāja, lai zēns to apēd. Puika gražojās un izvairīdamies mēģināja galvu no vienas puses uz otru. Es nebiju redzējusi olu, kopš pirms deviņiem mēnešiem mēs pametām mājas Latvijā. Es nepēju noticēt, ka kāds spēj atteikties no tāda garduma. Ja patiesi viņš to negrib, vai viņa nevarētu to atdot man? Tā nenotika. Sieviete olu ielika atpakaļ somā.

Klusējot un sēžot krēslainajā pagrabā, olas epizode mani aiz-

veda atpakaļ uz omes piejūras mājām. Savā saimniecībā viņa turēja dažas pundurvistiņas, kas dēja mazas oliņas. Tās arvien bija domātas mums, bērniem. Omes lielajā augļu dārzā netālu no Asaru pludmales laiks vienmēr šķita saulains, karsts un aizraujošu piedzīvojumu pilns. Manu aizsapņošanos pārtrauca griezīgs sirēnas kauciens.

Kad uzlidojums bija beidzies, mamma pamanīja, ka tētis bija ietinis Andreju segā. Viņš tumsā nebija atradis brāļa mēteļi. Steigā viņš nebija pamanījis arī to, ka Andreja vienīgās siltās bikses skrējiena laikā bija pazudušas. Kamēr šis zaudējums tika pārspriests piepaceltos toņos, es steigšus aizņoju atpakaļ uz guļamtelnu un par laimi atradu tur savu otru zābaku. Apaut nosalušo kāju bija ista svētlaipe.

Uzausa rīta saule, un sākās atkal jaunu piedzīvojumu diena. Un sākās tā ar vecmāmiņas pateicību Dievam, ka vēl esam dzīvi. Vienīgi Andreja bikses bija pazudušas. Mēs tā arī tās neatradām. Bikses bija zaudētas uz visiem laikiem.

OTRAIS PASAULES KARŠ IR BEIDZIES

Kādā jaukā, saulainā maija rītā mums paziņoja, ka karš ir beidzies. Tas raisīja milzīgu prieku un vienlaikus satraukumu. Cilvēki citu citu apskāva un skūpstīja, skraidīja apkārt un kļiedza! Daži slaucīja prieka asaras. Es stāvēju blakus sava mātei skolas pagalmā un jautāju, vai mums vairs nav jābaidās no kara? Viņa atbildēja, ka mums nekad vairs nebūs jābaidās no kara un ka,

iespējams, mēs drīz brauksim mājās.

Vakarā skolas zālē skanēja džeza mūzika. Man tā patika, un es pavēru zāles durvis. Liksmi dejojāji pāri tur šūpojās un virpuļoja līdzī mūzikai. Mana mamma un tētis bija viņu vidū. Es arī gribēju dejojot, tāpēc piesteidzos un lēkāju viņiem apkārt, lai sadotos rokās ar saviem vecākiem.

Nez no kurienes mēs izdzirdējām skaļu balsi:

“Jūlija! Jūlija! Vai tā esi tu?!”

Saucēja bija manas mammas bērības draudzene Lizete no Viļāniem. Viņa bija pamanījusi mammu nometnes zālē, kas atradās tik tālu projām no mājām un turklāt dejojām! Viņas viena otru nebija redzējušas gadiem ilgi. Lizetei blakus stāvēja vīrs. Mūs iepazīstināja. Turpat deju zāles vidū sākās apskaušanās, bučas un, protams, arī prieka asaras.

Kopš tā brīža abas mūsu ģimenes turējās cieši kopā un turpmākos gadus mēs dzīvojām vienā istabā latviešu DP nometnē Mērvikā (*Mürwick*). Pēc tam, kad nometņu laiks beidzās, mēs šķīrāmies, jo Lizetes ģimene emigrēja uz valsti.

Man vienmēr ir patīcis džeza, jo tas atkal un atkal man atsauc atmiņā priecīgo satikšanos deju zālē.

ĀKIS LŪPĀ

Pirms mūs sašķiroja pa tautībām, visi Kregeršulē (*Kregerschule*) nonākušie bēgļi dzīvoja vienkopus. Tur mēs gulējām uz grīdas sarindotiem salmu matračiem, kas bija izvietoti skolas

klašu telpās. Pie sienām bija sarakinātas kartes un dažādas norādes. Varēja noprast, ka mūsējā ir ģeogrāfijas klase, un, iespējams, tā bija zīme, ka nākotnē mums ir paredzami vēl daudzi jo daudzi ceļojumi.

Ēdienu varēja gatavot skolas pagalmā. Vecmāmiņa tur kurināja nelielu ugunsgrāvi. No apkārtnē gruvešos atrastajiem ķieģeļiem viņa uztaisīja kaut ko līdzīgu plītij, novietoja uz tiem grāpi ar ūdeni un vārīja ūdeni, lai pagatavotu karstu tēju. Mēs ēdām melnu rudzu maizi ar salami desu. Mums bija paveicies. Ēdienkarte citām ģimenēm, kas sēdēja ap līdzīgiem ugunsgrāviem, bija daudz trūcīgāka.

Dienas beigās no dzīvojamajiem ugunsgrāviem cēlās dūmi un aizklāja saulrietu.

Mēs ar tēti arvien mēdzām doties pastaigās, galvenokārt tāpēc, lai sameklētu malku iekuram. Nometnes pagalmā no koka dēļiem bija uztaisītas laipas, taču tās iekuram neviens neņēma. Laipas bija vienīgais ceļš, kā tikt līdz tualetēm, kas atradās viņpus milzu peļķei pagalma tālākajā stūrī. Tur acimredzot bija notikusi kāda ķibeļa ar kanalizāciju.

Kādu dienu uz skolas nama kāpnēm es satiku meiteni vārdā Gunta. Viņa runāja latviski. Guntas ģimenei bija atsevišķa istaba, jo viņi bija iekārtojušies bijušā direktora kabinetā. Mēs sadraudzējāmies un bieži rāpāmies uz augstās sarkano ķieģeļu ēkas plakanā jumta. Tur, starp augstajiem skursteņiem noritēja liela daļa mūsu nometnes dzīves. Jumta romantika patika arī ci-

tiem, piemēram, Olgai un viņas draugam. Viņi uzskatīja jumtu par savu īpašo slēptuvi, tāpēc mūsu klātbūtne viņus kaitināja. Tiesa gan, arī mums ar Guntu jumts bija īpaša vieta, un mēs nekādā gadījumā negribējām no tās atteikties.

Dzīvojot pusbadā, gandrīz visu laiku jutāmies izsalkušas. Un tad Guntai prāta ienāca kāda ideja, kas, manuprāt, izklausījās lieliska. Viņa zināja, kur māte slēpa spaini, kas bija pilns ar sālītām siļķēm, un pajautāja, vai es kādu no tām gribētu nogaršot? Šis jautājums bija pilnīgi lieks. Skaidrs, ka es to gribēju!

Jau pēc pirmās siļķu ēšanas reizes mums bija, kā saka, āķis lūpā. Ne reizi vien abas ar Guntu, ērti iekārtojušās un atspiekušas muguras pret skursteni, kāri triecām zobus sulīgajās, sāļajās zivju mugurās. Mēs tās noskrubinājām līdz pēdējai asakai. Jā, un zivju asakas, galvas, astes un citas neēdamās lietas mēs metām skurstenī. Man gan ienāca prātā doma, ka direktora kabinetā varēja būt kamīns, kurā tad arī sakrīta visi siļķu pārpalikumi. Manas aizdomas apstiprināja Guntas mātes dusmīgā balss, ko kādu dienu izdzirdējām atskanam tieši no skursteņa.

Mums nebija ne mazākās nojausmas, ko viņa darītu ar siļķu zagļiem, ja tos noķertu. Piesardzības labad mēs zivju galvas vairs nemetām tieši šajā konkrētajā skurstenī. Taisnību sakot, mēs atturējāmies arī no kārdinājuma piekļūt spainī vēl atlikušajām siļķēm.

(Turpinājums sekos)

Sevi par varoni nesauca

Iznākusi grāmata par dzejnieku un politeslodzīto Gunāru Freimani

Grāmata "Es neesmu viens. Ar mani ir mana tauta" dokumentos, liecībās un Gunāra Freimaņa (1927. 03.10. – 1993.27.12.) darbos vēsta par dzejnieku, publicistu un politeslodzīto, par viņa dzīvi, garīgo un politisko "mantojumu".

Par savām tiesībām brīvi rakstīt, lasīt un runāt Gunārs Freimanis padomju cietumos kopumā pavadīja 17 gadus. Sevi par varoni nesauca, vien par tādu, kas centās sekot savai sirdsbalsij. Viņa mūžs mums noteikti atgādina – atgūtā Latvijas brīvība nebija vien kompromisu, "reālpolitikas", mītiņu un patriotisku dziesmu dziedāšanas rezultāts. Bija, kuŗi par to "maksāja daudz dārgāk" un daudz agrāk...

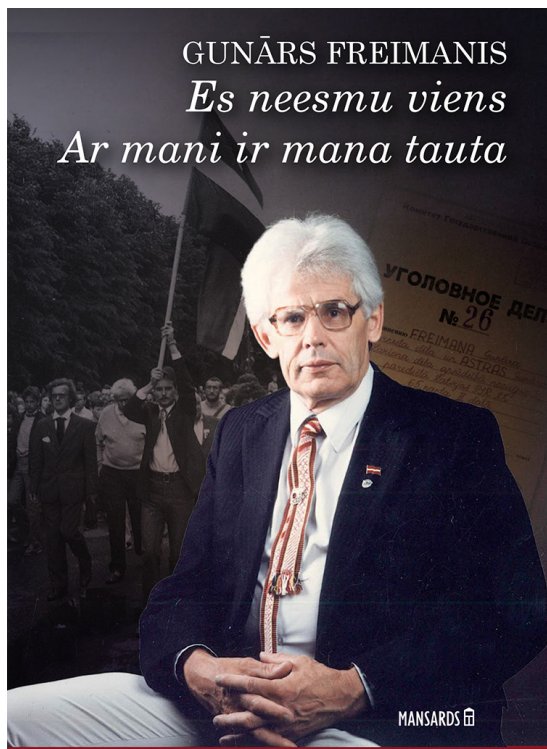
Grāmatā par tikšanos ar Gunāru Freimani stāsta Janīna Kuršīte, Lidija Lasmane, Rasma Pērskons, Maija Čālite, Inta Purva, Jānis Vēveris un citi, publicēti arī literatūrzinātnieka Rolfā Ekmaņa iespaidi par Gunāra Freimaņa dzeju un sarakste ar rakstnieku Jāni Klīdzēju. Grāmatā iekļauta Freimaņa dzeja un proza, kas tapusi gan apcietinājumā, gan vēlāk, apcerot tur piedzīvoto, un publicistiskas pārdomas par Latvijas valsti un tautu. Grāmatu sakārtojis publicists Arnis Šablovskis.

Piedāvājam Rolfā Ekmaņa rakstīto.

Gunāra Freimaņa dzīve un dzeja

Ar Gunāru Freimani Rietumu lasītāju, šķiet, pirmoreiz detālītāk iepazīstināja viens no lielākajiem Rietumvācijas laikrakstiem *Süddeutsche Zeitung* 1986. gada 15. novembra numurā, kur ievietots apjomīgs raksts ar nosaukumu *Ich schreibe nur Dornen*, kas latviski varētu skanēt: *Mana dzeja ir tikai dzeloņi*. To sacerēja Rietumvācijas PEN Centra viceprezidente Angelika Mehtele (*Mechtel*) sakarā ar starptautisko apcietinājumā esošo autoru dienu – 15. novembri, ko par tādu bija pasludinājusi grupas *Rakstnieki cietumā* (*Writers in Prison*) komisija, kas joprojām darbojas starptautiskās rakstnieku organizācijas PEN Centra ietvaros.

Pa dažādiem aplinku ceļiem PEN Centra rokās nonāca arī ieslodzīto darbi, un ar nedaudziem no šiem sacerējumiem, kā arī ar to autoriem *Süddeutsche Zeitung* iepazīstināja vācu lasītāju pirmoreiz. Viens no viņiem bija toreiz 59 gadus vecais, Vainodē dzimušais Gunārs Freimanis, kuŗu vairāk nekā trīs gadus pirms tam Latvijas PSR Augstākā tiesa notiesāja pēc Kriminālkodeksa 65. panta uz četriem gadiem stingrā režīma nometnē un diviem gadiem nometinājumā.

Gunāra Freimaņa biedriem Gulagā par svinīgo apņemšanos, par solījumu neatteikties no ideāliem kļuva sievai Dainai veltītā vārsmā:

*Es gribu atgriezties tās,
Lai bērzi Vidzemes birzīs,
Savā baltumā mirdzot,
Nešalktu pretī:
Tu neesi mums rada.
Es gribu atgriezties tās,
Lai, raugoties avotā dzidrā,
Neatvizētu nolaistu acu spulgs.
Es gribu atgriezties tās,
Lai mūža vakarā vēlā,
Klājot gultu dzimtenes smiltīs,
Varētu sacīt:
Esmu milējis šo zemi,
Tāds,
Lai mūžam atlikušās dienas
Kā uzplaukt aizkavējušos ziedu
Varētu dāvināt Tev.*

Jau tūdaļ pēc kara, 1946. gadā, deviņpadsmitgadīgajam Gunāram Freimanim nākas pirmoreiz iepazīties ar pārpildītiem kazemātiem, ar tikpat pārpildītajām kamerām, ar darba nometnēm, kur arī sākas viņa pievēršanās literatūrai, kas, protams, turpinās arī pēc atgriešanās no Jakutijas dzimtenē 1954.gadā.

Lai gan nedaudzi Gunāra Freimaņa dzejoļi 60. gadu sākumā publicēti Latvijas periodikā, piemēram, mēnesraksta *Karogs* (1964, nr. 4) nodaļā *Jauno balsis*, vairums viņa darbu cirkulējuši rokrakstā, kā arī lasīti draugu un paziņu pulkā. Tādēļ arī – gan par Andreja Eglīša, Elzas Kezberes, Zinaīdas Lazdas dzejoļu un par Anšlava Eglīša romāna *Misters Sorrijs* priekšā lasīšanu, gan arī par režīmam nepieņemamu vārsmu sacerēšanu un izplatīšanu jeb, oficiālajā žargonā, *par pretpadomju aģitāciju un propagandu* – Gunāru Freimani apcietina otrreiz – 1964. gada 7. aprīlī – un notiesā uz pieciem gadiem stingrā režīma nometnē. (..)

Viena no nedaudzajām toreiz Rietumos nokļuvušajām un padomju režīma ieskatā kecerīgajām vārsēm *Pie Staburaga*, kas uzrakstīta 1963. gadā, īsi pirms Daugavas senlejas applūdināšanas, teicamā Evas Šēnfeldes (*Schönfeld*) atdzejojumā ievietota minētajā *Süddeutsche Zeitung*. Vadoties no tā nelielā Gunāra Freimaņa dzejiskā devuma, kas līdz 1986. gadam bija nonācis uz *Starptautiskā PEN Centra* rakstāmgaldiem, Angelika Mehtele spriež, ka *latvietis ir tradicionāls autors, kuŗš dzejo par tādām tematiem, kas Rietumos izgājuši no modes, proti, par dzimtās zemes mīlestību, par dzimtās puses dabas neparasto skaistumu*. Freimaņa apoeizēto *Staburagu* Mehtele pareizi nodēvē *par latviešu tautas simbolu, par tās spēka un izturības simbolu*.

Jāpievienojas vācu kritiķei, ka Gunāra Freimaņa dzejoļu forma nav ne izsmalcināta, nedz arī oriģināla. No savas puses varam pieminēt, ka galvenais viņam, šķiet, ir panākt kontaktu ar masu auditoriju, ar mākslas līdzekļiem parādīt tai padomju īstenības negatīvās izpausmes, vienlaikus vērsot pirkstu arī uz padomju sociālo slimību cēloniem un piedevām cenšoties dzejiski uztvert mūsu tautas sabiedrisko psiholoģiju.

1969. gadā dzejnieks atgriežas no ieslodzījuma nesalauzts. (..) Neraugoties uz Valsts drošības komitejas norādījumiem izbeigt

nodarboties ar rakstniecību, nepārtrauca sacerēt gan dzejdarbus, gan arī prozu, kur atainota latviešu mežabrāļu ciņa pret padomju okupācijas varu pēc kara beigām, gan arī paša pieredze pēc kara gados Gulagā.

Kontakts ar lasītājiem katram autoram ir svarīgs, arī Freimanim, bet, neatrodot iespēju publicēties oficiālajā presē, viņš turpināja savus darbus lasīt draugiem un domubiedriem. (..)

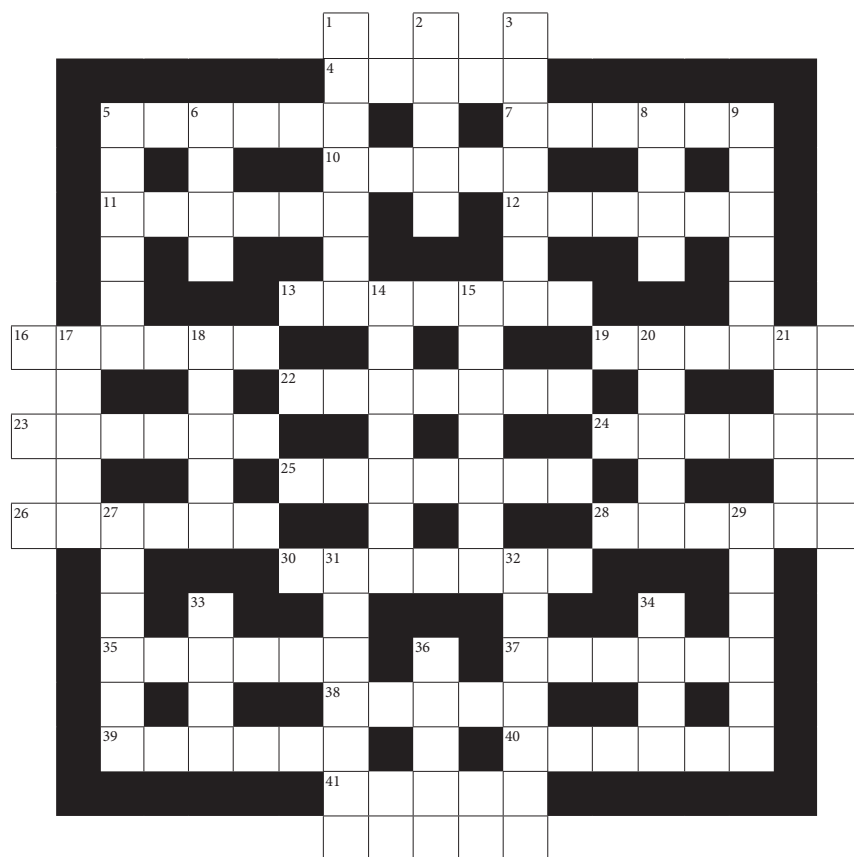
Vairākus Freimaņa manuskriptus konfiscē Valsts drošības komiteja, bet pašu autoru 1983. gadā apcietina trešoreiz un atkal notiesā – par atkārtotu pievēršanos režīmam neērtiem tematiem, piemēram, brīvības ciņām no 1918. līdz 1920. gadam. Tiesas spriedumā minēti vēl divi citi grēki – neatļautu literāru vakaru rikošana savā dzīvoklī un latviešu politisko emigrantu izdevniecību publicējumu došana lasīt citiem, tādu darbu kā Anšlava Eglīša *Piecas dienas* un *Laimīgie*, Andreja Eglīša *Audiet mani karogā sarkanbaltsarkanā* u. c.

Ieslodzījuma laikā, konkrēti 1985. gadā, dzejnieks kļūst par PEN Rietumvācijas Centra godabiedru. Par Gunāra Freimaņa atbrīvošanu iestājās arī vairākas organizācijas Rietumos, piemēram, *Amnesty International* Diseldorfas nodaļa uzņemas viņa aizstāvību jau 1984. gadā. Pasaules Brīvo latviešu apvienība izsludināja 19. decembrī par Gunāra Freimaņa un Gunāra Astras dienu – šajā dienā 1983. gadā abiem latviešu patriotiem tika pasludināts padomju varas netaisnais spriedums. Arī Rietumu valdības izrādīja interesi par Gunāru Freimani. Piemēram, 1984. gadā Austrālijas Strādnieku partijas federālā parlamenta Ārlietu komisija pieprasīja informāciju par trīskārt notiesāto dzejnieku no Austrālijas vēstniecības Maskavā. Tā arī tika saņemta ar Austrālijas ārlietu ministru Bila Heidena starpniecību.

Neraugoties uz brutālās padomju dzīves īstenības piesātinātajiem ilgajiem gadiem Gulagā, Gunārs Freimanis atgriezās tās 1987. gada februārī.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Līmeniski. 1. Pilsētvalsts Senajā Grieķijā. 4. Angļu rakstnieks (1905-1980). 6. Palama. 7. Staigna, purvainā vieta. 8. Apdzīvota vieta Krimuldas novadā. 10. Mācību iestāde, kuŗā audzēkņi mācās un dzīvo. 13. Ķilnieks, kas dažās Austrumu zemēs tika dots, lai nodrošinātu kāda līguma izpildišanu. 15. Kumbrs. 17. Latviešu metālmākslinieks, kas kalis zvaigznes Brīvības piemineklim Rīgā. 19. Trīsgalvainais augšdelma muskulis. 20. Būv-

materiāls. 21. Zirga astes sari. 23. Eksāmenu periodi augstskolās. 26. Decimāllogaritmā daļa aiz komata. 29. Akciju sabiedrības tīrās peļņas daļa, kuŗu saņem akcionārs. 30. ASV pavalsts. 31. Trauks šķidruma pārtvaicēšanai. 32. Jocīga, smieklīga. 33. Pilsēta Lietuvas dienvidos. 34. Malkas daudzuma mērvienība.

Stateniski. 1. Politiskās ciņas līdzekļi un paņēmieni. 2. Taisnspārņu apakškārtas kukainis. 3. No neraudzētas miklas gatavots

pārtikas produkts. 4. Karpu dzimtas zivis. 5. Sadzīves pakalpojumu sniegšana iedzīvotājiem. 7. Indīga čūska. 9. Gredzenveida koraļļu sala ar lagūnu. 11. Lietvedības nodaļa iestādē. 12. Telefonautomāts. 14. Skumbrija. 16. Neptūna pavonis. 17. Veikla. 18. Katoļu garīdznieki Francijā. 22. Neliels vienmasta sporta burinieks. 23. Parīzes piepilsēta. 24. Valdemārpils agrākais nosaukums. 25. 1988. gada zemesrīces nopostītā pilsēta Armēnijas ziemeļos. 26. Rubiju dzimtas augi. 27. Nākotnes nodomi. 28. Tēls J. Štrausa operetē "Sikspārnis".

Krustvārdu miklas (Nr. 45) atrisinājums

Līmeniski. 4. Antra. 5. Parijs. 7. Garoza. 10. "Linga". 11. Kuponi. 12. Stelpe. 13. Statuss. 16. Maskas. 19. Atvari. 22. Saskare. 23. Miomas. 24. Sudāna. 25. Acošana. 26. Melase. 28. Liekas. 30. Statika. 35. Ungāri. 37. Ramata. 38. Elija. 39. Skalps. 40. Libeka. 41. Tāsi.

Stateniski. 1. Sasliet. 2. Atēna. 3. Pagasts. 5. Pokers. 6. Rapa. 8. Oslo. 9. Atelpa. 14. Aksioma. 15. Ukajali. 17. Alise. 18. Abats. 20. Truši. 21. Rinda. 27. Lizums. 29. Katara. 31. Triesta. 32. Karalis. 33. Agra. 34. Pape. 36. Bikla.

MUMS RAKSTA

Circeniša Ziemassvētki

Aspazijas un Raimonda Paula dziesmai – 40

Dzīves ātrgaitai jātiek līdzī. Tā pagājuši jau 40 gadi kopš Raimonds Pauls iedeva Aspazijas dzejolim par circenišu aizkrāsni jaunus spārnus. Tā bija tāda latviska dvaša, kas tajos laikos bija tik ļoti vajadzīga, un vajadzīga arī šodien. Nav dziesmas, ko bērni dziedājuši ar lielāku sajūsmu kā circeniša Ziemassvētku dziesmu. Par aizkrāsni tautā ir daži ne pārāk glaimojoši teicieni: "Ar muti Rīgā, darbiem aizkrāsni" u.c. Par tiem, kas negribēja iet sabiedrībā, teica, ka tie ir aizkrāsni tupētāji. Par aizkrāsni ļaudim dēvēja tos, kuņģus uzskatīja par no laika garam atpalikušiem. Jautrāks variants, kad kāds par ciemošanas tā sajūsmiņāt, ka nožēlo, ka nav paņēmis līdzī sievu ar

bērniem – "Tie palika aizkrāsni, vēderiņus kasidami". Šie teicieni cēlušies jaunākos laikos. Mūsu senču sētā krāsni bija dzīvojamās ēkas dvēsele. Tur ne tikai cepa un vārīja, bet tā bija arī vienīgais siltuma avots ziemā. Atceros sava vectēva vecās mājas Taurenē, pirms tika uzcelta jaunā. Tur krāsni un mūrītis sadalīja māju saimes un saimnieku galos. Saimnieka daļa bija pagašs mūrītis. Vectēva un vecāsmātes gulta atradās nelielā telpā aiz krāsni. Tā bija neticami šaura un cieta. To izjutām, kad ar brāli sēdējām vectēvam blakus un klausījāmies viņa stāstus. Dikti spieda, bet vectēva stāsti bija šo ciešanu vērti. To par aizkrāsni nesauca, bet par saimnieka kambari, kaut īpaša nodalījuma ne-

bija. Līdzīga aina paverās, skatoties uz citiem tā laika iekštelpu plāniem. Saimnieku kambari bija vienmēr krāsni galā, kas, dabīgi, bija mājas siltākā vieta. Siltuma tajos laikos bija vienmēr par maz. Pa ziemu arī telpās visi staigāja biezos kamzoļos vai puskažociņos. Vērpējām rokās bija cimdi ar vaļējiem pirkstgaliem, arī vectēvam, striķus vijot. Nebūs grūti uzminēt, kāpēc circeniši aizkrāsni bija izvēlējušies par savu mājvietu. To čirkstēšana liecināja par siltuma labsajūtu un romantiku, kas nepagāja secen arī saimnieku pāriem.

Aspazijas circenišis puisēnam nevar solīt maizīti, bet gan mēstiņi, zvaigznītes un brīnumainu ceļojumu sapņu pasaulē. Man Latvijas cilvēki tagad stāsta,

ka circeniši kļuvi par retumu lauku sētās. No kādreizējā saimnieku kambara aizkrāsni esot pārcēlušies uz daudz mazāk romantisku vietu. Te, Amerikā, gan ik gadu pirms Ziemassvētkiem ierodas circeni. Paceļot garāžas durvis, vesels bars metas bēgt. Bērnu dienās dzirdēju circeni čirkstēšanu, bet pašus circeni nekad neredzēju. Tagad redzu circeni, bet nekādas čirkstēšanas nav. Un nav jau, ko čirkstēt – garāžā gandrīz tikpat auksts kā ārā, bet ir kakti un stūri, kur paslēpties. Jaunākos gados jau varēju garāžā iebūvēt krāsni, būtu circenišiem kur sildīties, varbūt pat uzraut savu īpatnējo dziesmiņu...

Ivars Galiņš

Rudens LaPa mūzejā.

Trimdas tērpi zem lupas

Mūzejs un pētniecības centrs "Latvieši pasaulē" aicina uz tiešsaistes pasākumu "Rudens LaPa – Trimdas tērpi zem lupas"! Šī gada otrais, noslēdzošais pasākums arī notiks tiešsaistē – mūzeja oficiālajā lapā sociālajā tīklā Facebook.

"Rudens LaPa – Trimdas tērpi zem lupas" notiks jau ceturtdien, 3. decembrī. Sajā sarunu vakarā tiešsaistē satiksies Kanaņas latviete, tekstiliju pētniece Lauma Cenne un mūzeja "Latvieši pasaulē" galvenā krājuma glabātāja Guna Dancīte, lai pastāstītu par mūzeja tautastērpu kolekciju. Sarunas laikā tiks rādīti piemēri ar tautastērpu detaļām, kuņas Lauma šoruden ir atklājusi īpaši kolekcijas dokumentācijas un izpētes projektā mūzeja "Latvieši pasaulē" krājumā. Šis tērpu detaļas – audums, izšuvumi, piegriezums, lāpījumi – gan uzdod daudzus intriģējošus jautājumus, gan arī sniedz ieskatu latviešu dzīvē ārpus Latvijas.

Pasākuma gaitā centīsimies arī meklēt atbildes uz jautājumiem – "Kāpēc šie nav parasti tautastērpi?", "Kas ir "pareizs" tautastērps?", "Ar ko trimdā darināts tautastērps atšķiras no Latvijā darinātā?", "Kuru novadu tautastērpi trimdā bija iecienītākie?"

Tiekamies – <https://www.facebook.com/LatviansAbroad/>. Pasākumu vadīs mūzeja "Latvieši pasaulē" vadītāja Marianna Auliciema.

Uz tikšanos!

Lasot Juŗa Lorenca interesanto rakstu (BL Nr. 42) par reliģiska rakstura problēmām Eiropā, atcerējos sen redzētu karikatūru. Divi citas planētas iedzīvotāji, lidojošā skīvi sēdēdami, vēro uz Zemeslodes notiekošo karu un prāto: "Kā redzams, cilvēki atkal karā, jo nespēj vienoties, kuŗa no pasaules reliģijām ir vismiermīlīgākā".

Aina Vitiņš Kalns, Iļinojā

RUDENS LAPA

TRIMDAS TĒRPI ZEM LUPAS

Smalkais, atšķirīgais, pārsteidzošais muzeja "Latvieši pasaulē" tautastērpu kolekcijā

3. decembris plkst. 19:00
Vieta: Facebook Live

PASĀKUMA VADĪTĀJA: MARIANNA AULICIEMA
PASĀKUMA DALĪBNIECES: LAUMA CENNE, GUNA DANCĪTE

RUDENS LaPa LATVIEŠI PASAULĒ MUZEJS UN PĒTNIECĪBAS CENTRS

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
• 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
SĒRU SLUDINĀJUMS:
• NB! 60 eiro

Pasta adrese:
Ģertrūdes iela 27
Rīga, LV - 1011
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:
Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
• par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
• 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X, nr.: LV80UNLA0050016243516, ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vīenslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības *Laiks-BL* kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

BRĀĻI DUKURI TRIUMFĒ PASAULES KAUSA POSMĀ SIGULDĀ

Latvijas skeletonisti Martins Dukurs un Tomass Dukurs Siguldas trasē izcīnīja attiecīgi pirmo un otro vietu Pasaules kausa sezonas otrajā posmā. Martins Dukurs divu braucienu summā bija labākais ar rezultātu viena minūte un 38,91 sekunde. Viņš bija ātrākais atsevišķi abos braucienus, turklāt izdevās labot trases rekordu (49,45 sekundes).

Tomass Dukurs summā brāļim zaudēja 0,19 sekundes. Viņš pēc pirmā brauciena arī bija otrais, no Martina atpaliekot 0,09 sekundes. Savukārt bronzu izcīnīja Lielbritānijas skeletonists Markuss Vaiets, kurš bija par 0,94 sekundēm lēnāks nekā uzvarētājs. Viņš pēc pirmā brauciena bija sestais.

BOBSLEJĀ – SUDRABS

Latvijas bobslejista Oskara Kiberaņa pilotētais divnieks (*attēlā*) Siguldā Pasaules kausa trešajā posmā izcīnīja otro vietu tikai otrajā braucienā piekāpjoties savam iepriekšējās sezonas sīvākajam konkurentam vācietim Frančesko Frīdriham.

Trešajā vietā šajās sacensībās ierindojās Austrijas ekipāža – Simona Frīdla divnieks. Tikmēr Oskara Melbārža divnieks samierinājās ar septīto vietu, bet Ralfs Bērziņš trešo Pasaules kausa posmu noslēdza devītajā vietā.

Siguldā bija klāt arī bijušais Latvijas Olimpiskās komitejas prezidents Aldons Vrubļevskis, kurš turpat saņēma vienu no augstākajiem Starptautiskās Olimpiskās komitejas apbalvojumiem – Pjēra de Kubertēna medaļu.

Bijušajam Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) prezidentam Aldonom Vrubļevskim pasniegts viens no augstākajiem Starptautiskās Olimpiskās komitejas (SOK) apbalvojumiem – Pjēra de Kubertēna medaļa.

Vrubļevskis intervijā LTV norādīja, ka paliek uzticīgs olimpiskajiem ideāliem un olimpiskajai chartai.

RASTORGUJEVS NEPRECĪZS TIKAI PĒDĒJĀ UGUNSLĪNIJĀ

Pasaules kausa izcīņā biatlonā Somijā, Kontiolahti, 20 kilometru distancē Latviju pārstāvēja Latvijas vadošais biatlonists Rastorgujevs, Roberts Slotiņš un Rūdis Balodis. Rastorgujevs pirmajā ugunsliņijā bija precīzs, un arī otrajā šāva bez kļūdām.

Andrejs Rastorgujevs

Arī trešajā šautuvē Andrejs bija precīzs, kas ļāva viņam turēties līderu grupā. Taču pēdējā ugunsliņijā Andreja veiksmes formula nenostādīja – divas kļūdas, nepelnot divas soda minūtes, liedza cerības sezonu sākt ar augstu vietu. Finišējot Rastorgujevs no līdera atpalika trīs minūtes un 14,9 sekundes, izcīnot 21. vietu. Pārsteigumu sagādāja debitants Balodis, kurš ugunsliņijās pieļāva tikai vienu kļūdu, kas ļāva viņam finišēt 58. vietā, no uzvarētāja atpaliekot sešas minūtes un 17 sekundes. Slotiņam pagalam neveicās šautuvēs – astoņas kļūdas, un viņš ierindojās 96. vietā.

10 kilometru sprinta sacensībās Rastorgujevs divreiz šāva garām šaušanā guļus, ar diviem soda apliem finišējot 23. vietā minūti un 41,2 sekundes aiz uzvarētāja – norvēģa Juhannesa Tīngnēsa Bē, kas sašāva visus desmit mērķus. **Renārs Birkentāls** savā debijā Pasaules kausa sacensībās pirmajā šautuvē aizvēra visus piecus mērķus, otrajā neizvērti palika divi mērķi, sportistam finišējot 88. vietā četras minūtes un 24,0 sekundes aiz uzvarētāja. **Kirils Matjuhins** arī divreiz *no pūdelēja* pirmajā šautuvē, otrajā pievienodams vēl vienu kļūdu, un finišēja 96. vietā 101 sportista konkurencē.

KAMANIŅAS

Latvijas kamaniņbraucēju komanda Īlgas trasē, Austrijā, ieņēma 4. vietu stafetē Pasaules kausa sezonas pirmajā posmā, liecina rīkotāju informācija. Komanda startēja Kendija un Kristers Aparjodi, kā arī divnieka ekipāža Mārtiņš Bots/Roberts Plūme. Pārliecinoši uzvarēja Vācijas kamaniņu sportisti Jūlija Taubica, Fēlikss Lochs un Toni Egerts/Saša Benekens ar rezultātu divas minūtes un 9,742 sekundes, bet tuvākie konkurenti austrieši atpalika tikai 0,030 sekundes. Trešo vietu ieguva Krievijas komanda, kas vāciešiem zaudēja 0,121 sekundi, tomēr par 0,152 sekundēm apsteidza Latvijas kvartetu.

Iepriekš sieviešu sacensībās labākās Latvijas kamaniņnieces ierindojās uzreiz aiz TOP 10. Aparjode ieguva 11.vietu, un par vienu

pozīciju apsteidza Elīzu Tīrumu, bet Ulla Zirne un Sigita Bērziņa ieņēma attiecīgi 15. un 23.vietu 28 dalībnieču konkurencē. Visu goda piedēstali aizņēma vācietes, uzvarētājas godā tīkot Taubicai.

Latvijas kamaniņu sporta divnieks **Mārtiņš Bots/Roberts Plūme** Austrijā šīs sezonas pirmajās Pasaules kausa (PK) sacensībās ierindojās astotajā vietā, kamēr pieredzes bagātie brāļi Juris un Andris Šici nespēja ielauzties vadošajā desmitā.

Roberts Plūme (no kreisās) un Mārtiņš Bots

Divu braucienu summā uzvaru svinēja mājnieks Tomas Štoiss un viņa pārinieks Lorencs Kollers, kurš bija ātrākie abos braucienos un tuvākos sekotājus no Austrijas Janiku Milleru/Arminu Fraušeru apsteidza par 0,225 sekundēm.

No Latvijas divniekiem vislabāk veicās Botam/Plūmem, kurš otrajā braucienā bija astotie, šo pašu pozīciju ieņemot arī divu braucienu summā. Viņi austriešiem zaudēja 0,423 sekundes. Bronzas medaļa Botam/Plūmem bija 0,143 sekunžu attālumā.

Oskars Gudramovičs/Pēteris Kalniņš otrajā piegājienā finišu sasniedza 11. pozīcijā un divu braucienu summā ierindojās 12. vietā, līderiem zaudējot 0,892 sekundes. Teju sekundi (0,977) uzvarētājiem zaudēja brāļi Šici, kurš divu braucienu summā negaidīti ierindojās 14. vietā starp 22 ekipāžām. Kristens Putins/Imants Marcinkēvičs Insbrukas posmā nestartēja.

Individuālajā ieskaitē Kristers Aparjods ierindojās astotajā vietā, viņa tautieši Artūrs Dārznieks un Rīks Kristens Rozītis finišēja ārpus vadošā desmitnieka (Dārznieks – 11., Kristens Rozītis – 16. vietā). Divu braucienu summā ātrākais bija titulētais vācietis Fēlikss Lochs, kurš uzvaru izcīnīja abos braucienos.

RĪGAS DOMES BALVA "GADA RĪDZINIEKS" UN GODA RAKSTS

šogad piešķirts bokserim **Mairim Briedim** par izciliem panākumiem augsta līmeņa boksa sacensībās un Rīgas atpazīstamības veicināšanu pasaulē, aģentūru LETA informēja Rīgas domē.

Mairis Briedis

TENISS

Latvijas tenisiste **Kamilla Bartone** Igaunijā uzvarēja Hābnēmes W15 turnīrā, izcīnot savu pirmo Starptautiskās Tenisa federācijas (ITF) titulu.

Finālā Bartone (WTA rangā 912. vietā) ar rezultātu 6:3, 6:4 pārspēja nīderlandieti Juditu Visheri (WTA 745.). Par uzvaru turnīrā viņa nopelnīja desmit WTA vienspēļu ranga punktus.

TEIKVONDO

Latvijas teikvondo cīkstone Jolanta Tarvida Zagrebā izcīnīja uzvaru Eiropas klubu čempionāta U-21 konkurencē.

Jolanta Tarvida

Tarvida, startējot svara katēgorijā līdz 62 kilogramiem, pirmajā kārtā ar 11:3 uzvarēja Jaisu Sisoko Markesu no Spānijas, bet otrajā kārtā ar 6:1 guva virsroku pār čehieti Mihaelu Kubikovu. Finālā preti stājās chorvatiete Ivana Areliča, kura tika uzvarēta ar 13:7.

HOKEJS

Latvijas izlases uzbrucējs **Rūdolfs Balcers** Norvēģijas čempionāta spēlē guva divus vārtus un nopelnīja tikpat rezultatīvas pieejas, palīdzot savai komandai Stavengeras *Oilers* izcīnīt graujošu uzvaru pret ligas vājāko klubu.

Rūdolfs Balcers

Oilers viesos ar 8:0 (3:0, 2:0, 3:0) sagrāva *Narvik*, sagādājot tai jau 12. neveiksmi pēc kārtas. Balcers laukumā pavadīja 16 minūtes un 42 sekundes, kurā laikā guva divus vārtus un divreiz rezultatīvi piespēlēja. Uzbrucējs pa vārtiem meta sešas reizes, uzvarēja 67% iemetienu un spēli noslēdza ar iespaidīgu lietderības koeficientu +5. *Oilers* ar 21 punktu 13 spēlēs Norvēģijas čempionātā ieņem piekto vietu starp desmit komandām.

MERZĻIKINAM LABA STATISTIKA

Nacionālās hokeja ligas (NHL) kluba Kolumbusas *Blue Jackets* vārtsargs Elvis Merzļikins ieņem sesto pozīciju čempionātā pēc atvairīto metienu procenta, spēlējot piecātā pret pieciem, ziņo NHL mājaslapa.

Elvis Merzļikins

Starp visiem vārtsargiem, kurš pamatturnīrā aizvadījuši vismaz 33 spēles, Merzļikins ieņem otro vietu pēc atvairīto metienu pro-

centa, atpaliekot tikai no Bostonas *Bruins* pārstāvja Tūkas Raska.

ARKĀDIJA STADIONĀ IEKLĀTS JAUNS MĀKSLĪGAIS SEGUMS

Latvijas Futbola federācija (LFF), istenojot savu Infrastruktūras attīstības programmu, sadarbībā ar Rīgas domi istenojusi mākslīgā seguma nomaiņu NSB *Arkādija*, kur jau šoruden uz atjaunotā laukuma trenējas profesionālie un vēl tikai topošie futbolisti.

LFF prezidents Vadims Ļašenko pārbauda stadiona seguma kvalitāti

24. novembrī, LFF prezidents Vadims Ļašenko, viceprezidenti Olafs Pulks un Sergejs Kovaļovs, Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta direktors Māris Krastiņš, kā arī Rīgas Futbola skolas vadība klātienē pārliecinājās par jaunā mākslīgā seguma kvalitāti un pārrunāja turpmākas sadarbības iespējas.

“Esam gandarīti, ka kopīgiem spēkiem izdodas atjaunot un uzlabot jau esošo futbola infrastruktūru galvaspilsētā, un uz šīs pozitīvās pieredzes pamata varam optimistiski raudzīties arī uz produktīvu sadarbību nākotnē,” sacīja LFF prezidents Vadims Ļašenko.

DAŽOS VĀRDOS

• Baltkrievijā plānotās **pasaules čempionāta spēles hokejā** varētu uzņemt Krievija, taču šo plānu īstenošanu apgrūtinā dopinga skandala lieta, kurā Sporta arbitražas tiesa (CAS) gāla lēmumu par piešķiramo sodu plāno paziņot līdz šī gada beigām, sarunā ar portālu *blesk.cz* teica Starptautiskās Ledus hokeja federācijas (IIHF) valdes loceklis Pēteris Bržiza.

• Bobsleja un kamaniņu trasei “Sigulda” būs jāmeklē jauns vadītājs, jo **direktora amatu tuvākajā laikā atstās Dainis Dukurs**. Kā portālam *Sportacentrs.com* atklāj Dukurs, viņš visu savu uzmanību turpmāk vēlas veltīt savu dēlu Martina un Tomasa sagatavošanai 2022. gada Pekinas Olimpiskajām spēlēm un pievērsties jaunu skeletona talantu audzināšanai. Dukurs par Siguldas trases direktoru strādā jau kopš 1994. gada, bet pirms 2014. gada Soču Olimpiskajām spēlēm viņš šo amatu uz neilgu laiku atstāja.

• **Latvijas vīriešu futbola izlase** atjaunotajā Starptautiskās Futbola federācijas asociācijas (FIFA) pasaules rangā pakāpies par sešām vietām un ieņem 136. pozīciju.

• Biatloniste **Baiba Bendika** nevarēja piedalīties Pasaules kausa izcīņas pirmajos divos posmos, jo viņai un trenerim Īlmāram Bricim *Covid-19* bija pozitīvs.

P. Karlsons

